

**DYREKTYWA W SPRAWIE
PRZEJRZYSTOŚCI NA JEDNOLITYM
RYNKU**

**(Dyrektywa (UE) 2015/1535):
instrument współpracy między instytucjami
UE, państwami członkowskimi
i przedsiębiorstwami w celu zapewnienia
sprawnego funkcjonowania jednolitego
ryнку**

**Przewodnik po procedurze
udzielania informacji w
dziedzinie przepisów technicznych oraz
zasad dotyczących usług społeczeństwa
informacyjnego**

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/pl/>

PRZEDMOWA

Pierwsze wydanie niniejszej broszury zostało opracowane pod kierunkiem mojej poprzedniczki, pani Sabine Lecrenier, w celu przybliżenia prawa Unii osobom, które z niego korzystają, oraz przyczynienia się do poprawy wymiany informacji, dialogu i współpracy, która to wymiana stała się podstawą nowej kultury wspólnotowej.

Chciałbym wyrazić uznanie dla ogromnej pracy i znaczenia tej publikacji z 2005 r., która od kilku lat pomaga podmiotom gospodarczym, ale także organom krajowym i regionalnym mającym styczność z przepisami technicznymi, normami i usługami społeczeństwa informacyjnego.

W celu uwzględnienia wielu zmian, jakie zaszły od 2005 r., konieczne jest przedstawienie drugiego, poprawionego wydania przewodnika.

Najważniejszą zmianę stanowi podpisany dnia 13 grudnia 2007 r. Traktat z Lizbony, na mocy którego Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską zastąpiono Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Ponadto w 2015 r. ujednolicono przepisy, które obecnie są powszechnie znane jako dyrektywa w sprawie przejrzystości na jednolitym rynku (tj. obecna dyrektywa (UE) 2015/1535 z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego).

Co więcej, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości związane z wykładnią i wdrażaniem dyrektywy uzupełniono o kilka ważnych wyroków.

Warto również wspomnieć o doświadczeniu zdobytym dzięki prawie 11 000 powiadomień otrzymanych od czasu pierwszej publikacji przewodnika. Na przykład rola przemysłu w zapobieganiu nowym barierom w handlu była fundamentalna. Jako taka internetowa baza danych TRIS zapewnia obecnie przejrzystość i współpracę za pośrednictwem internetowego repozytorium.

Oczywiste jest, że procedura powiadamiania wymagała zaktualizowanych wytycznych, aby nadal służyć instytucjom UE, państwom członkowskim i przemysłowi Unii.

Giuseppe Casella

Kierownik Działu

Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego,
Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris>.

[DO WYDRUKOWANIA NA TYLNEJ OKŁADCE BROSZURY]

Niniejsza broszura ma służyć jako przewodnik po systemie ustanowionym w celu zapobiegania barierom w swobodnym przepływie towarów, swobodzie przedsiębiorczości i swobodzie świadczenia usług w zakresie usług społeczeństwa informacyjnego. Broszura zawiera komentarz do dyrektywy (UE) 2015/1535, na mocy której wdrażany jest ten system. Każdy z przepisów dyrektywy jest cytowany w całości i opatrzony szczegółowym komentarzem wyjaśniającym jego znaczenie i konsekwencje dla wszystkich zainteresowanych stron: służb Komisji Europejskiej, państw członkowskich oraz obecnych lub potencjalnych podmiotów gospodarczych w Unii Europejskiej.

Broszurę przygotowała Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP, i w żaden sposób nie stanowi zobowiązania Komisji. Jedynie tekst dyrektywy (UE) 2015/1535 jest prawnie wiążący. Dyrektywa (UE) 2015/1535 podlega wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Oryginalnym językiem niniejszej broszury jest język angielski.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

Dyrektywa (UE) 2015/1535, instrument przejrzystości w służbie jednolitego rynku

ROZDZIAŁ I

Zakres dyrektywy

Definicje pojęć (Artykuł 1)

- produkt
- usługa
- specyfikacja techniczna
- inne wymagania
- zasada dotycząca usług
- przepisy techniczne
- projekt przepisów technicznych

ROZDZIAŁ II

Procedura mająca zastosowanie do przepisów technicznych

I. Przekazywanie i rozpowszechnianie informacji na temat projektów przepisów technicznych oraz możliwych reakcji Komisji i państw członkowskich (art. 5 i 6)

1. Etap pierwszy: obowiązek informowania.

a) Obowiązki państw członkowskich:

1. Zasady ogólne
2. Konkretnie przypadki

b) Obowiązki Komisji

2. Etap drugi: możliwe reakcje Komisji i państw członkowskich (uwagi, szczegółowe opinie, „odroczenie”)

II. Obowiązek przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) (art. 6)

III. Wyjątki od obowiązku powiadamiania i przestrzegania okresów obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) (art. 7)

ROZDZIAŁ III

Procedura udzielania informacji w odniesieniu do norm

Obowiązek powiadamiania przez państwa członkowskie o wnioskach o przygotowanie specyfikacji technicznych lub normy (*art. 4*)

ROZDZIAŁ IV

Stały Komitet (art. 2 i 3)

Skład i rola Stałego Komitetu

ROZDZIAŁ V

Stosowanie dyrektywy

I. Sprawozdania i statystyki (*art. 8*)

II. Odniesienie do dyrektywy przy przyjmowaniu przepisów technicznych (*art. 9*)

III. Harmonogram i metody stosowania

ROZDZIAŁ VI

Dostęp do informacji przez osoby prywatne i przemysł oraz możliwości reakcji na ten dostęp

1. Baza danych TRIS
2. Uwagi zainteresowanych stron
3. Krajowe punkty kontaktowe
4. Wniosek o udzielenie dostępu do dokumentów na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1049/2001
5. Brak możliwości zastosowania przepisów technicznych, o których nie powiadomiono

WNIOSKI

WYBRANA BIBLIOGRAFIA

I. Artykuły

II. Publikacje Komisji Europejskiej

III. Wyroki Trybunału Sprawiedliwości

IV. Inne dokumenty

WPROWADZENIE: DYREKTYWA (UE) 2015/1535, INSTRUMENT PRZEJRZYSTOŚCI W SŁUŻBIE JEDNOLITEGO RYNKU

Na początku lat osiemdziesiątych XX wieku Komisja, opierając się na orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości znanym jako wyrok w sprawie Cassis de Dijon, przyjęła nową politykę mającą na celu dokończenie procesu tworzenia rynku wewnętrznego w oparciu o trzy założenia:

- akceptację w każdym państwie członkowskim produktów wprowadzonych legalnie do obrotu w pozostałych krajach Wspólnoty („wzajemne uznawanie”);
- harmonizację ograniczoną do ważnych sektorów gospodarki, obejmującą w szczególności kwestie zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska;
- zapobiegawcze podejście do monitorowania przepisów krajowych.

Od 1984 r. na mocy dyrektywy 83/189/EWG¹, która po dwóch ujednoliceniach stała się najpierw dyrektywą 98/34/WE², a następnie dyrektywą (UE) 2015/1535³, ustanowiono mechanizm zapobiegawczy, którego zakres stopniowo rozszerzano.

Obecnie państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane powiadamiać Komisję i pozostałe państwa członkowskie o każdym projekcie przepisów technicznych dotyczącym produktów i usług społeczeństwa informacyjnego przed przyjęciem go w prawodawstwie krajowym.

Koncepcja ta była w tamtym czasie rewolucyjna i taką pozostała.

Dyrektywa jest skierowana do państw członkowskich, które zgodziły się uczestniczyć w systemie wzajemnej przejrzystości i monitorowania w dziedzinie regulacji. Inicjatywa ta była oryginalna pod wieloma względami:

- System ma charakter zapobiegawczy – informacje przekazuje się wówczas, gdy przepisy techniczne dotyczące produktów lub zasady dotyczące usług społeczeństwa informacyjnego są jeszcze na etapie projektu i można je zmienić w celu zachowania zgodności z zasadami jednolitego rynku.
- Nie tylko Komisja może analizować i monitorować krajowe projekty tekstów w okresie obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) – mogą to robić także wszystkie państwa członkowskie. Uznały one korzyści płynące z procedury, która pozwala na wzajemne wpływanie na ich procesy legislacyjne. W samym Traktacie przewidziano jedynie monitorowanie retrospektywne przez państwa członkowskie poprzez zastosowanie bardziej

¹ Dyrektywa Rady 83/189/EWG z dnia 28 marca 1983 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i uregulowań technicznych (Dz.U. L 109 z 26.4.1983, s. 8).

² Dyrektywa 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 204 z 21.7.1998, s. 37).

³ Dyrektywa (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1).

uciążliwych postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które rzadko są stosowane między państwami członkowskimi.

- System ten umożliwia również wstrzymanie na pewien czas prac nad krajowymi projektami aktów prawnych, aby ułatwić dyskusję na ten temat na szczeblu UE w świetle inicjatyw harmonizacyjnych. Ponadto dzięki temu obserwatorium legislacyjnemu można łatwiej określić rzeczywiste potrzeby w zakresie harmonizacji.

Choć wdrażanie tego systemu rozpoczęło się powoli, nabrało ono rozpędu i zapewniło Komisji, państwom członkowskim i przedsiębiorstwom wgląd w działania organów krajowych w dziedzinie technicznej (np. przepisy dotyczące składu produktów, etykietowania, nazewnictwa, badań itp. oraz przepisy dotyczące cyklu życia produktu aż do jego unieszkodliwienia). Zakres dyrektywy był stopniowo rozszerzany, tak że obecnie obejmuje wszystkie produkty rolne, produkty rybołówstwa i produkty wytwarzane przemysłowo oraz uwzględnia coraz większą liczbę przepisów, w szczególności aby zapobiec pominięciu jakichkolwiek środków pośrednio wymagających zgodności ze specyfikacjami technicznymi. W 1998 r. procedurę rozszerzono dyrektywą 98/48/WE w celu uwzględnienia zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego⁴.

Zakres geograficzny dyrektywy również stopniowo rozszerzano. Dyrektywą 98/34/WE, która była już częściowo wdrażana w państwach EFTA od 1990 r.⁵, częściowo objęto również Turcję na mocy układu o stowarzyszeniu zawartego z tym państwem⁶. Dyrektywa ta stanowiła również wzór dla Konwencji Rady Europy⁷.

Najnowsze ujednolicenie w 2015 r. zapewniło odzwierciedlenie tych zmian w jednym tekście prawnym.

Stosowanie procedury powiadamiania dało początek nowym praktykom. Między państwami członkowskimi powstała cała filozofia wymiany informacji, dialogu i współpracy. Mechanizm ten okazał się też doskonałym narzędziem przeglądu porównawczego, które pozwala państwom członkowskim korzystać z pomysłów swoich partnerów w celu rozwiązywania wspólnych problemów dotyczących przepisów technicznych, zwłaszcza w sektorach regulowanych od

⁴ Dyrektywę 83/189/EWG zmieniono przede wszystkim dyrektywą Rady 88/182/EWG z dnia 22 marca 1988 r. (Dz.U. L 81 z 26.3.1988, s. 75) oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 94/10/WE z dnia 23 marca 1994 r. (Dz.U. L 100 z 19.4.1994, s. 30). Dyrektywą 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. ujednolicono dyrektywę 83/189/EWG wraz ze wszystkimi jej późniejszymi zmianami. Dyrektywa 98/34/WE została kilkakrotnie znacząco zmieniona, a następnie ujednolicono dyrektywą (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. (Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1).

⁵ Porozumienie między państwami członkowskimi EFTA i EWG ustanawiające procedurę udzielania informacji w zakresie przepisów technicznych weszło w życie w listopadzie 1990 r. Następnie dyrektywa 83/189/EWG wraz z niezbędnymi zmianami adaptacyjnymi została włączona do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, obowiązującego od 1 stycznia 1994 r. Szwajcaria, mimo iż nie jest sygnatariuszem tego porozumienia, stosuje procedurę w zakresie wymiany informacji. W dniu 29 marca 2019 r. Wspólny Komitet EOG przyjął decyzję nr 75/2019, na mocy której do Porozumienia EOG włączono dyrektywę (UE) 2015/1535 wraz z niezbędnymi dostosowaniami. Dla państw EFTA należących do EOG weszła ona w życie dnia 1 grudnia 2019 r.

⁶ Układ ustanawiający stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją (Dz.U. C 113 z 24.12.1973) oraz decyzja 1/95 Rady Stowarzyszenia WE-Turcja z dnia 22 grudnia 1995 r. w sprawie wprowadzenia w życie ostatniego etapu unii celnej (Dz.U. L 35 z 13.12.1996, s. 1).

⁷ Konwencja Rady Europy nr 180 w sprawie informacji oraz współpracy prawnej w zakresie usług społeczeństwa informacyjnego.

niedawna, takich jak usługi cyfrowe i nowe technologie. Za pośrednictwem tego instrumentu Komisja nie tylko odnosi sukcesy w zakresie usuwania przepisów, które są sprzeczne z prawem Unii, ale również przyczynia się do tworzenia przepisów, które mają zostać włączone do krajowej legislacji w celu zapewnienia podmiotom gospodarczym pełnej informacji o ich prawach oraz umożliwienia stosowania zasady „wzajemnego uznawania” w praktyce. Zasada ta wywodzi się z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie wykładni art. 34–36 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania każde państwo członkowskie musi umożliwić każdemu produktowi wprowadzonemu legalnie do obrotu w innym państwie członkowskim dostęp do rynku na swoim terytorium. Ograniczenie lub odmowa tego prawa wymaga uzasadnienia i jest możliwa jedynie w przypadku, gdy w grę wchodzi uzasadnione interesy publiczne, takie jak ochrona zdrowia i bezpieczeństwa.

Komisja, w odpowiedzi na wielokrotne wnioski Rady ds. Konkurencyjności, zobowiązała się do zwiększenia i poprawy wzajemnego uznawania oraz zaproponowała „klauzulę jednolitego rynku”, która ma nieodłączne znaczenie polityczne i prawne. „Klauzulę jednolitego rynku” zawarto w komunikacie Komisji COM(2017) 787 final („Pakiet towarowy: wzmocnienie zaufania do jednolitego rynku”) z dnia 19 grudnia 2017 r.⁸ z jasnym i jednoznacznym sformułowaniem zasady wzajemnego uznawania. Państwa członkowskie zachęca się, aby systematycznie powielają w swoich przepisach technicznych następującą „klauzulę jednolitego rynku”⁹:

Towary legalnie wprowadzone do obrotu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w Turcji lub pochodzące z państwa EFTA będącego umawiającą się stroną Porozumienia EOG i legalnie wprowadzone do obrotu w takim państwie uznaje się za zgodne z tym środkiem. Stosowanie tego środka podlega rozporządzeniu (UE) 2019/515 z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie wzajemnego uznawania towarów zgodnie z prawem wprowadzonych do obrotu w innym państwie członkowskim od dnia 19 kwietnia 2020 r.

W związku z tym w celu zmniejszenia ryzyka, że przepisy techniczne spowodują powstanie barier regulacyjnych w handlu, Komisja konsekwentnie wskazuje na znaczenie wprowadzenia „klauzuli jednolitego rynku” do projektów przepisów technicznych ustanawiających zasady w dziedzinach niezharmonizowanych lub zharmonizowanych w sposób niewyczerpujący.

Następstwem takiej akceptacji produktów z pozostałych państw Unii Europejskiej, rozszerzonej na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym na produkty z państw EFTA – sygnatariuszy Porozumienia¹⁰ – jest wzajemne uznawanie przepisów dotyczących projektowania, wytwarzania i badania produktów, a także stosowanych procedur oceny zgodności; państwa członkowskie i Komisję informuje się o tych przepisach za pośrednictwem procedury udzielania informacji ustanowionej w dyrektywie (UE) 2015/1535.

⁸ Dostępny na stronie <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/PL/COM-2017-787-F1-PL-MAIN-PART-1.PDF>, zob. sekcja 3.

⁹ Ponadto, na wyraźny wniosek Parlamentu Europejskiego, w motywie 16 nowo przyjętego rozporządzenia w sprawie wzajemnego uznawania (rozporządzenie 2019/515) zachęca się państwa członkowskie do systematycznego stosowania klauzuli jednolitego rynku w ich przepisach technicznych.

¹⁰ Należy wskazać, że odpowiednie przepisy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym mają zastosowanie wyłącznie do „produktów pochodzących z krajów Umawiających się Stron”, a zatem nie do produktów jedynie wprowadzonych na rynek w tych krajach.

Co więcej, postanowienia decyzji 1/95 Rady Stowarzyszenia WE-Turcja z dnia 22 grudnia 1995 r. w sprawie wprowadzenia w życie ostatniego etapu unii celnej¹¹, która przewiduje zniesienie ograniczeń ilościowych lub środków o skutku równoważnym między UE i Turcją, są interpretowane do celów ich wdrożenia i stosowania wobec produktów objętych unią celną, zgodnie ze stosownymi decyzjami TSUE dotyczącymi postanowień TFUE, w szczególności jego art. 34–36.

Rozszerzając w dyrektywie 98/34/WE zakres zastosowania procedury udzielania informacji na zasady dotyczące usług społeczeństwa informacyjnego, zapewniono od sierpnia 1999 r. zapobieganie powstawaniu nowych barier w swobodzie przedsiębiorczości i swobodnym przepływie usług społeczeństwa informacyjnego poprzez zapewnienie mechanizmu analizy zgodności nowych przepisów krajowych w tej dziedzinie z art. 49 i 56 TFUE oraz z prawa wtórnego.

Zgodnie z orzecznictwem TSUE art. 49 i 56 TFUE wymagają wyeliminowania ograniczeń, tj. wszystkich „środków, które zakazują korzystania z takich swobód, utrudniają je lub czynią mniej atrakcyjnym” (korzystanie ze swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług)¹².

Ograniczenie krajowe, aby mogło zostać dopuszczone jako wyjątek od podstawowych swobód na rynku wewnętrznym w obszarze niezharmonizowanym, musi, na podstawie tego orzecznictwa, być uzasadnione, tj. odpowiednie, konieczne i proporcjonalne do zamierzonego celu publicznego¹³. W odniesieniu do swobody świadczenia usług oznacza to w szczególności, że przepisy krajowe, które nie uwzględniają wymagań już spełnionych przez podmiot gospodarczy w państwie członkowskim, w którym ma on swoją siedzibę i w którym oferuje swoje usługi¹⁴, zostaną uznane za nieproporcjonalne ograniczenie, a zatem będą niedopuszczalne w świetle prawa Unii w przypadku gdy usługi, jak ma to miejsce w przypadku usług społeczeństwa informacyjnego, są świadczone bez konieczności obecności na terytorium państwa członkowskiego, w którym usługi są odbierane¹⁵.

W związku z tym celem nadrzędnym Komisji przy analizowaniu krajowych projektów zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego jest, na przykład, sprzeciwianie się wszelkiej krajowej polityce regulacyjnej dążącej do stosowania zagranicznych umów ramowych, ustaleń, które nie wprowadzają rozróżnienia między podmiotami z siedzibą w zgłaszającym państwie członkowskim i tymi, które pragną świadczyć usługi w takim państwie członkowskim, jednak bez ustanawiania w nim swojej siedziby. Komisja upewnia się również, że planowane przepisy krajowe nie nakładają niepotrzebnych lub nadmiernych kosztów prawnych lub administracyjnych na podmioty i pośrednio na użytkowników.

W celu zapewnienia pełnej skuteczności dyrektywy wszyscy zainteresowani – organy krajowe i podmioty gospodarcze Unii Europejskiej – muszą dokładnie rozumieć jej przepisy, a zatem muszą być w pełni świadomi swoich praw i obowiązków.

Jest to o tyle ważne, że Trybunał Sprawiedliwości w kwietniu 1996 r. ustanowił zasadę, iż niedotrzymanie obowiązku powiadamiania powoduje, że dane przepisy techniczne stają się

¹¹ Dz.U. L 35 z 13.2.1996, s. 1.

¹² Sprawa C-439/99, Komisja/Włochy, EU:C:2002:14.

¹³ Sprawa C-76/90, Dennemeyer, EU:C:1991:331; sprawa C-55/94, Gebhard, EU:C:1995:411 oraz sprawa C-369/96, Arblade, EU:C:1999:575.

¹⁴ Zob. wyrok w sprawie Arblade, przywołany powyżej, przypis 13.

¹⁵ Zob. wyrok w sprawie Dennemeyer, przywołany powyżej, przypis 13.

nieważne, a zatem nie mają one mocy obowiązującej w stosunku do osób fizycznych¹⁶. Orzecznictwo to, wielokrotnie potwierdzone przez TSUE¹⁷, znalazło zastosowanie również w odniesieniu do przepisów technicznych przyjętych z naruszeniem okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill)¹⁸.

Celem niniejszej broszury jest poinformowanie wszystkich uczestników – a zwłaszcza europejskich producentów i dostawców usług społeczeństwa informacyjnego – o celach, treści i zakresie kluczowego instrumentu Unii Europejskiej dotyczącego likwidacji u źródeł barier technicznych w swobodnym przepływie towarów, w zakresie swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług społeczeństwa informacyjnego na jednolitym rynku.

¹⁶ Sprawa C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172.

¹⁷ Sprawa C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496; Sprawa C-159/00, Sapod Audic, EU:C:2002:343. sprawa C-26/11, Belgische Petroleum Unie i in., EU:C:2013:44; sprawa C-336/14, Ince, EU:C:2016:72; sprawa C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295; sprawa C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76; Sprawa C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

¹⁸ Sprawa C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496; sprawa C-95/14, UNIC i Uni.co.pel, EU:C:2015:492.

ROZDZIAŁ I: ZAKRES DYREKTYWY

Art. 1 zawiera definicje znaczeń nadanych na mocy dyrektywy wielu kluczowym pojęciom, które w niej występują. To wyjaśnienie terminologiczne i semantyczne jest istotne dla właściwego zrozumienia tekstu, a jednocześnie określa zakres dyrektywy.

Zakres dyrektywy

Artykuł 1

1. Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

a) „produkt” oznacza każdy wyprodukowany przemysłowo produkt lub każdy produkt rolniczy, włącznie z produktami rybnymi

Z zakresu pierwszej wersji dyrektywy (tj. 83/189/EWG) wyłączone były produkty kosmetyczne w rozumieniu dyrektywy 76/768/EWG¹⁹, produkty medyczne w rozumieniu dyrektywy 65/65/EWG²⁰, produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi i zwierzęta oraz produkty rolne w rozumieniu art. 38 ust. 1 TFUE.

Zakres dyrektywy poszerzono, ponieważ funkcjonowanie procedury udzielania informacji wykazało, że liczne krajowe przepisy i normy powodujące bariery w handlu wewnątrzunijnym nie były monitorowane przez Komisję i państwa członkowskie, gdyż pewne produkty nie były objęte dyrektywą.

W celu wyjaśnienia obecnie stosowanej, bardzo szerokiej definicji warto przypomnieć, że Trybunał Sprawiedliwości uwzględnił w ramach postanowień dotyczących swobodnego przepływu towarów na mocy art. 34 TFUE „produkty, których wartość można wyrazić w pieniądzu i które, jako takie, mogą być przedmiotem transakcji handlowych”²¹. W tym kontekście Trybunał orzekł również, że odpady, niezależnie czy nadają się do recyklingu czy też nie, mają być uważane za produkt, którego przepływowi z zasady nie należy zapobiegać²². Należy wziąć to pod uwagę przy określaniu zakresu dyrektywy.

*b) „usługa” oznacza każdą usługę społeczeństwa informacyjnego, to znaczy każdą usługę normalnie świadczoną za wynagrodzeniem, na odległość, drogą elektroniczną i na indywidualne żądanie odbiorcy usług*²³.

¹⁹ Uchylona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącym produktów kosmetycznych (Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 59).

²⁰ Uchylona dyrektywą 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.U. L 311 z 28.11.2001, s. 67).

²¹ Sprawa 7/68, Komisja/Włochy, EU:C:1968:51.

²² Sprawa 2/90 Komisja/Belgia, EU:C:1992:310.

²³ Pojęcie usług społeczeństwa informacyjnego zostało wprowadzone dyrektywą 98/48/WE, a następnie użyte w dyrektywie 98/84/WE w sprawie prawnej ochrony usług opartych lub polegających na warunkowym dostępie (Dz.U. L 320 z 28.11.1998, s. 54) oraz w dyrektywie 2000/31/WE w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).

Do celów niniejszej definicji:

(i) „na odległość” oznacza, że usługa świadczona jest bez równoczesnej obecności stron;

(ii) „drogą elektroniczną” oznacza, iż usługa jest wysyłana i odbierana w miejscu przeznaczenia za pomocą sprzętu elektronicznego do przetwarzania (włącznie z kompresją cyfrową) oraz przechowywania danych, i która jest całkowicie przesyłana, kierowana i otrzymywana za pomocą kabla, fal radiowych, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych;

(iii) „na indywidualne żądanie odbiorcy usług” oznacza, że usługa świadczona jest poprzez przesyłanie danych na indywidualne żądanie.

Przykładowy wykaz usług nieobjętych niniejszą definicją został określony w załączniku I.

Należy podkreślić, że włączenie usług społeczeństwa informacyjnego stanowiło bardzo ważne rozszerzenie zakresu dyrektywy, które zapewniło jej zgodność z nowymi osiągnięciami w handlu międzynarodowym.

Zgodnie z orzecznictwem TSUE wyżej wymienione cztery warunki określone w art. 1 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2015/1535 dla uznania danej działalności za usługę społeczeństwa informacyjnego („każda usługa normalnie świadczona za wynagrodzeniem, na odległość, drogą elektroniczną i na indywidualne żądanie odbiorcy usług”) są warunkami stosowanymi łącznie²⁴.

By określić, czy dana działalność mieści się w ramach definicji usług społeczeństwa informacyjnego, należy najpierw sprawdzić, czy dana działalność stanowi „usługę” zgodną z prawem Unii.

Trybunał Sprawiedliwości zakłada, że „cechą charakterystyczną wynagrodzenia [...] jest fakt, że stanowi ono zapłatę za przedmiotową usługę”²⁵. Takiej cechy charakterystycznej brak w przypadku działań podejmowanych przez państwo nieodpłatnie w ramach jego zadań, w szczególności w dziedzinach: społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i sądowej. Z tego powodu w motywie 19 dyrektywy 98/48/WE stwierdzono, że „przepisy prawa krajowego dotyczące tego rodzaju działalności nie są objęte definicją określoną w art. 60 [obecnie art. 57] Traktatu i nie wchodzą w zakres stosowania niniejszej dyrektywy”.

Jeżeli chodzi jednak o definicję „wynagrodzenia” za usługi, TSUE uznał, że usługa nie musi być opłacana przez tych, dla których jest wykonywana²⁶. Na przykład działalność finansowana w całości z reklam jest odpłatna i w związku z tym stanowi usługę.

Następnie należy sprawdzić, czy dana usługa jest „usługą społeczeństwa informacyjnego” w rozumieniu dyrektywy. Zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. b) dyrektywy usługa społeczeństwa informacyjnego oznacza usługę świadczoną: „na odległość”, „drogą elektroniczną” i „na indywidualne żądanie odbiorcy usług”.

²⁴ Sprawa C-390/18, Airbnb Ireland, EU:C:2019:1112.

²⁵ Sprawa C-109/92, Wirth, EU:C:1993:916.

²⁶ Sprawa C-352/85, Bond van Adverteerders, EU:C:1988:196.

Pojęcie usługi świadczonej „na odległość” odnosi się do sytuacji, w których usługa świadczona jest z wykorzystaniem technik komunikacji na odległość, a więc charakteryzujących się tym, że strony (tj. dostawca i odbiorca usług) nie są fizycznie i równocześnie obecne.

Wyrażenie „drogą elektroniczną” oznacza usługi, których elementy składowe są przesyłane, kierowane i otrzymywane w ramach sieci elektronicznej. Usługa musi być kierowana od jej punktu wyjścia do punktu docelowego za pomocą sprzętu elektronicznego (przetwarzającego i przechowującego) oraz za pomocą środków telekomunikacyjnych.

Ponadto usługa musi być świadczona poprzez przesyłanie danych na indywidualne żądanie. Stanowi to element interaktywności, który jest cechą charakterystyczną usług społeczeństwa informacyjnego i odróżnia je od innych usług, przesyłanych bez konieczności pojawienia się żądania ze strony odbiorcy. Z tego powodu w art. 1 ust. 2 wskazano, że dyrektywa nie ma zastosowania do usług radiowej emisji dźwięku i usług rozpowszechniania telewizyjnego objętych art. 1 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2010/13/UE²⁷.

Ponadto załącznik I zawiera przykładowy wykaz usług, które nie są objęte definicją zawartą w art. 1 ust. 1 lit. b), podzielonych na trzy kategorie. W szczególności pierwsza kategoria dotyczy „usług, które nie są świadczone »na odległość«”, ponieważ usług świadczonych w fizycznej obecności dostawcy i odbiorcy nie można uznać za usługę społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu dyrektywy, nawet jeżeli są związane z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych. Druga kategoria związana jest z „usługami, które nie są świadczone »drogą elektroniczną«”, takimi jak np. dystrybucja banknotów i biletów przez automaty lub dystrybucja CD-ROM-ów. Trzecia kategoria zawiera przykłady „usług, które nie są świadczone »na indywidualne żądanie odbiorcy usług«”, takich jak usługi rozpowszechniania telewizyjnego lub usługi przesyłania sygnału radiowego²⁸.

Przykładem usług objętych dyrektywą są ogólne usługi informacyjne dostępne online (gazety, bazy danych itp.), zdalny monitoring, interaktywne telezakupy, poczta elektroniczna, rezerwacje biletów lotniczych online, usługi profesjonalne świadczone online (dostęp do baz danych, diagnostyka itp.), usługi pośrednictwa online polegające na umożliwieniu, za wynagrodzeniem, nawiązania kontaktu pomiędzy potencjalnymi najemcami a oferującymi usługę krótkoterminowego zakwaterowania wynajmującymi (będącymi bądź niebędącymi przedsiębiorcami)²⁹.

c) „specyfikacja techniczna” oznacza specyfikację zawartą w dokumencie, który opisuje wymagane cechy produktu, takie jak: poziom jakości, wydajności, bezpieczeństwa lub wymiary, włącznie z wymaganiami mającymi zastosowanie do produktu w zakresie nazwy, pod jaką jest sprzedawany, terminologii, symboli, badań i metod badania, opakowania, oznakowania i etykietowania oraz procedur oceny zgodności.

²⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).

²⁸ W wyroku w sprawie Mediakabel z dnia 2 czerwca 2005 r., sprawa C-89/04, EU:C:2005:348 Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, że usługa sekwencyjnego udostępniania audycji nie stanowi usługi społeczeństwa informacyjnego, ponieważ nie jest świadczona na odległość.

²⁹ Sprawa C-390/18, Airbnb Ireland, EU:C:2019:1112.

Termin „specyfikacja techniczna” obejmuje także metody produkcji oraz przetwórstwa stosowane w stosunku do produktów rolnych, zgodnie z art. 38 ust. 1 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), produktów przeznaczonych do spożycia przez człowieka i zwierzęta oraz produktów leczniczych określonych w art. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/83/WE³⁰, jak również metody produkcji oraz przetwarzania odnoszące się do innych produktów, gdzie mają one wpływ na ich charakterystykę.

W przepisie tym zdefiniowano pojęcie specyfikacji technicznej, ogólnego terminu obejmującego zarówno normy, jak i przepisy techniczne.

Stanowi on, że dokument zawierający specyfikację techniczną opisuje „wymagane cechy produktu”. Lista podanych przykładów nie jest wyczerpująca: można by do niej dodać skład produktu³¹, jego kształt, wagę, opakowanie³², sposób prezentacji³³, działanie, okres przydatności, zużycie energii itp. Specyfikacja techniczna zakłada, że środek krajowy zalecający jej stosowanie odnosi się do produktu lub jego opakowania jako takiego i że w związku z tym określa ona jedną z cech wymaganych dla tego produktu^{34 35}.

Specyfikacja może służyć wielu celom: na przykład ochronie konsumenta, środowiska, zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, standaryzacji produkcji, poprawie jakości, uczciwości transakcji handlowych, utrzymaniu porządku publicznego. Specyfikacje takie nie powinny być jednak wprowadzane w odniesieniu do towarów bez solidnego uzasadnienia: ma to służyć uzasadnionemu interesowi publicznemu, który jest obiektywny i proporcjonalny.

W pierwotnej wersji dyrektywy definicję specyfikacji technicznej ograniczono do wymaganych cech produktu. Poszerzenie pojęcia specyfikacji technicznej o procesy i metody produkcji odbyło się w dwóch etapach: początkowo w 1988 r. (na mocy dyrektywy 88/182/EWG³⁶) w odniesieniu do produktów rolnych, produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi i zwierzęta oraz produktów leczniczych, w chwili włączenia ich w zakres dyrektywy; a następnie w 1994 r. (na mocy dyrektywy 94/10/WE³⁷) w odniesieniu do innych produktów, w celu zachowania spójności.

W dziedzinie produktów rolnych, produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi i zwierzęta oraz produktów leczniczych metody i procesy produkcyjne mają, ogólnie rzecz biorąc, wpływ na sam produkt (np. obowiązek szczepienia krów przed ich sprzedażą³⁸). Sytuacja ta nie zawsze wygląda tak samo w pozostałych sektorach produktów i w takim przypadku dyrektywa wpływa

³⁰ Dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.U. L 311 z 28.11.2001, s. 67).

³¹ Sprawa C-303/04, Lidl Italia, EU:C:2005:528.

³² Sprawa C-159/00, Sapod Audic, EU:C:2002:343.

³³ Sprawa C-20/05, Schwibbert, EU:C:2007:652.

³⁴ W sprawie C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393 Trybunał orzekł, że uregulowanie, które ogranicza się do regulacji tego, gdzie mogą zostać zlokalizowane elektrownie wiatrowe, poprzez ustanowienie obowiązku zachowania przy ich umiejscowieniu pewnej minimalnej odległości, nie dotyczy towaru jako takiego, w niniejszym przypadku turbiny wiatrowej, i co za tym idzie, nie określa jego wymaganych cech w rozumieniu przedmiotowej dyrektywy.

³⁵ Sprawa C-711/19, Admiral Sportwetten i in., EU:C:2020:812.

³⁶ Dyrektywa Rady 88/182/EWG z dnia 22 marca 1988 r. zmieniająca dyrektywę 83/189/EWG ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i uregulowań technicznych (Dz.U. L 81 z 26.3.1988, s. 75).

³⁷ Dyrektywa 94/10/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 marca 1994 r. zmieniająca w sposób istotny po raz drugi dyrektywę 83/189/EWG ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i uregulowań technicznych (Dz.U. L 100 z 19.4.1994, s. 30).

³⁸ Sprawa C-37/99, Donkersteeg, EU:C:2000:636.

na produkt, nakładając obowiązek powiadamiania o danych metodach i procesach produkcji, z wyłączeniem przepisów dotyczących organizacji pracy, które nie mają wpływu na produkt.

Badanie i metody badania, podane jako przykłady specyfikacji technicznych, obejmują metody techniczne i naukowe wykorzystywane przy ocenie cech danego produktu. Procedury oceny zgodności, o których również jest mowa, są procedurami stosowanymi w celu zapewnienia zgodności produktu z określonymi wymaganiami. Realizacja tych procedur należy do zadań organów wyspecjalizowanych, publicznych bądź prywatnych, lub producenta.

Włączenie tych parametrów do zakresu dyrektywy jest niezwykle ważne, ponieważ badania i procedury oceny zgodności mogą, w pewnych warunkach, mieć negatywny wpływ na handel. Różnorodność krajowych systemów certyfikacji zgodności i rozbieżności między nimi mogą powodować powstawanie barier technicznych w handlu w taki sam sposób, jak specyfikacje mające zastosowanie do produktów, które wskutek swojej złożoności stanowią większe przeszkody w handlu.

d) „inne wymagania” oznaczają wymagania inne niż specyfikacje techniczne, nałożone na produkt w celu ochrony, w szczególności konsumentów lub środowiska, które wpływają na jego cykl życia po wprowadzeniu go na rynek, takie jak warunki użytkowania, powtórnego przetwarzania, ponownego zastosowania lub usuwania, gdzie takie warunki mogą mieć istotny wpływ na skład lub rodzaj produktu lub obrót nim.

Pojęcie „inne wymagania”, zdefiniowane w tym punkcie, nie istniało w pierwszej wersji dyrektywy 83/189/EWG. Wprowadzono je dyrektywą 94/10/WE, przy okazji drugiej zmiany jej treści.

Termin ten obejmuje wymagania, które nie stanowią specyfikacji technicznej, ale zawierają warunki, które mogą zostać nałożone na produkt podczas jego cyklu życia, począwszy od okresu wprowadzenia do obrotu po etap zarządzania lub usuwania powstałych z niego odpadów.

Przepis ten stanowi, że taki rodzaj wymagań jest nakładany głównie do celów ochrony konsumentów lub środowiska. Są to dwa z powodów związanych z ważnymi i uzasadnionymi celami interesu publicznego, które, w wyjątkowych okolicznościach, mogą usprawiedliwić odejście przez państwo członkowskie od zasady swobodnego przepływu towarów poprzez nałożenie zakazów lub ograniczeń handlu.

„Warunki użytkowania, powtórnego przetwarzania, ponownego zastosowania lub usuwania produktu”, podane jako przykłady „innych wymagań”, odnoszą się do najważniejszych konkretnych przypadków. Aby można było je uznać za „inne wymagania”, warunki te muszą, z dużym prawdopodobieństwem, mieć znaczący wpływ na skład, rodzaj produktu lub obrót nim³⁹. W związku z tym można oczekiwać, że rozporządzenie dotyczące gospodarowania odpadami medycznymi lub przepisy krajowe mające na celu wprowadzenie systemu zwrotu lub ponownego użycia opakowań bądź selektywnego zbierania pewnych produktów takich jak zużyte baterie będą zawierać postanowienia, które mieszczą się w kategorii „inne wymagania”.

³⁹ Sprawa C-303/15, M. i S., EU:C:2016:771, sprawa C-98/14, Berlington, EU:C:2015:386, sprawy połączone C-213/11, C-214/11 i C-217/11, Fortuna i in., EU:C:2012:495, sprawa C-65/05, Komisja/Grecja, EU:C:2006:673, sprawa C-267/03, Lindberg, EU:C:2005:246, sprawa C-137/17, Van Gennip i in., EU:C:2018:771, sprawa C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393.

e) „zasada dotycząca usług” oznacza wymóg o charakterze ogólnym odnoszący się do podejmowania i wykonywania działalności usługowych, w rozumieniu lit. b), w szczególności przepisy dotyczące dostawcy usług, usług i odbiorców usług, z wyjątkiem zasad, które nie odnoszą się szczególnie do usług określonych w tej literze.

Do celów niniejszej definicji:

(i) zasada traktowana jest jako szczególnie odnosząca się do usług społeczeństwa informacyjnego, w przypadku gdy, biorąc pod uwagę jej uzasadnienie i część operacyjną, celem szczególnym i celem jej wszystkich lub pojedynczych przepisów jest regulacja tych usług w sposób precyzyjny i ujęty celowo;

(ii) zasada nie jest traktowana jako szczególnie odnosząca się do usług społeczeństwa informacyjnego, jeżeli odnosi się do tych usług wyłącznie w sposób dorozumiany lub marginalny.

Przykłady środków, które mogłyby stanowić zasadę dotyczącą usług społeczeństwa informacyjnego, obejmują środki dotyczące warunków podjęcia działalności (np. przepisy dotyczące ustanawiania dostawców usług⁴⁰, w szczególności dotyczące uzgodnień w sprawie pozwoleń lub licencji⁴¹); środki dotyczące warunków prowadzenia działalności online (np. ogólny zakaz promocji handlowej lub pewnych form reklamy, wymogi rejestracyjne, zakaz publikowania niektórych rodzajów informacji⁴²); środki dotyczące dostawcy usług online (np. wymagania dotyczące niezbędnego doświadczenia zawodowego do pełnienia funkcji doradcy podatkowego online); środki dotyczące świadczenia usług online (np. przepisy określające maksymalną wysokość stawek, jakie można naliczać za usługi, obowiązkowe ubezpieczenia lub obowiązki sprawozdawcze) oraz środki dotyczące odbiorców takich usług (np. uczestnictwo ograniczone do określonej grupy wiekowej, środki mające zastosowanie do konkretnych kategorii odbiorców, takich jak małoletni); a także rozszerzenie wyłącznego prawa do prowadzenia niektórych gier losowych przyznanego podmiotowi publicznemu na całym terytorium państwa na działalność w internecie⁴³.

Bardzo ważną kwestią, którą należy podkreślić, jest to, że obowiązek uprzedniego powiadamiania nie dotyczy wszystkich projektów przepisów krajowych, które – bezpośrednio lub pośrednio, wyraźnie lub w sposób domniemany – mogą dotyczyć usług społeczeństwa informacyjnego. Do celów dyrektywy jedynie ograniczona liczba i wyraźnie określona kategoria projektów przepisów krajowych będzie podlegała obowiązkowi uprzedniego powiadamiania, a mianowicie przepisy dotyczące konkretnie usług społeczeństwa informacyjnego. Wszystkie inne przepisy mające wpływ na usługi nie podlegają obowiązkowi powiadamiania.

W związku z powyższym należy zaznaczyć, że zgodnie z dyrektywą należy powiadamiać o tych projektach przepisów, których uzasadnienie, treść lub cel⁴⁴ wskazują, że są one bezpośrednio i jawnie poświęcone, w całości lub w części, uregulowaniu usług społeczeństwa informacyjnego. Przepisy krajowego instrumentu regulacyjnego muszą być wyraźnie sformułowane w projekcie

⁴⁰ W sprawie C-255/16, Falbert, EU:C:2017:983 TSUE wyjaśnił, że „przepisy krajowe, które ograniczają się do przewidzenia warunków dla podjęcia działalności lub świadczenia usług przez przedsiębiorstwa, takie jak przepisy poddające wykonywanie danej działalności zawodowej uprzedniemu zezwoleniu, nie stanowią przepisów technicznych”.

⁴¹ Zob. motyw 18 dyrektywy 98/48/WE.

⁴² Sprawa C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

⁴³ Sprawa C-275/19, Sportingbet i Internet Opportunity Entertainment, EU:C:2020:856.

⁴⁴ Sprawa C-255/16, Falbert, wyrok przywołany powyżej, przypis 41.

lub w każdym razie specjalnie opracowane, aby odzwierciedlać fakt, że dana działalność/usługa jest świadczona „na odległość, drogą elektroniczną i na indywidualne żądanie odbiorcy usług”.

Inną kwestią, którą należy podkreślić, jest to, że nie tylko te instrumenty regulacyjne, które w *całości* są poświęcone usługom społeczeństwa informacyjnego (np. ustawa o podpisie elektronicznym), podlegają obowiązkowi powiadamiania. Przepisy, *których jedynie część* (może to być jeden artykuł lub nawet ustęp) dotyczy w szczególności usługi społeczeństwa informacyjnego (np. w ustawie o pornografii przepis szczegółowy dotyczący odpowiedzialności dostawcy usług internetowych), również podlegają obowiązkowi powiadamiania⁴⁵.

Zasada powinna być traktowana jako „szczególnie odnosząca się do usług społeczeństwa informacyjnego, w przypadku gdy, biorąc pod uwagę jej uzasadnienie i część operacyjną”, niektóre jej przepisy służą realizacji tego celu szczególnego lub celu. Nawet jeśli z samego brzmienia zasady krajowej nie wynika, że ma ona na celu, przynajmniej częściowo, szczególne uregulowanie usług społeczeństwa informacyjnego, cel ten można wywnioskować z uzasadnienia tej zasady, zgodnie z odpowiednimi krajowymi regulacjami wykładni w tym zakresie, m.in. z pracami przygotowawczymi dotyczącymi tej zasady⁴⁶.

Z drugiej strony nie ma potrzeby powiadamiania o tych przepisach technicznych, które jedynie pośrednio, w sposób dorozumiany lub incydentalny dotyczą usług społeczeństwa informacyjnego, tj. które dotyczą ogólnie działalności gospodarczej, bez uwzględniania typowych procedur technicznych służących świadczeniu usług społeczeństwa informacyjnego (np. przepis zakazujący rozpowszechniania materiałów zawierających pornografię dziecięcą za pomocą jakichkolwiek środków przekazu, w tym internetu lub poczty elektronicznej, spośród różnych możliwych sposobów rozpowszechniania lub przepis mający zastosowanie do świadczonej za pomocą aplikacji na smartfon usługi pośrednictwa stanowiącej integralną część złożonej usługi, której głównym elementem jest usługa przewozowa⁴⁷). Podobnie nie można uznać, że środek krajowy, w którym nie wspomina się o społeczeństwie informacyjnym i który ma zastosowanie do wszystkich rodzajów usług „dyspozytorskich” bez rozróżnienia, niezależnie od tego, czy są one świadczone telefonicznie czy za pomocą aplikacji informatycznej, jest ukierunkowany konkretnie na usługi społeczeństwa informacyjnego i w związku z tym nie powinien być uznawany za przepis techniczny⁴⁸.

3. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zasad odnoszących się do zagadnień objętych przepisami Unii w dziedzinie usług telekomunikacyjnych, o których mowa w dyrektywie [...] 2002/21/WE⁴⁹.

W dyrektywie 90/387/EWG⁵⁰ (uchylonej dyrektywą 2002/21/WE) usługi telekomunikacyjne zdefiniowano jako „usługi, których świadczenie składa się w całości bądź w części z transmitowania i kierowania sygnałów w sieci telekomunikacyjnej za pomocą procesów telekomunikacyjnych, z wyłączeniem radiowej emisji dźwięku i usług telewizyjnych”.

⁴⁵ Zob. motywy 17 i 18 dyrektywy 98/48/WE.

⁴⁶ Sprawa C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

⁴⁷ Zob. wyrok w sprawie C-320/16, Uber France, EU:C:2018:221.

⁴⁸ Sprawa C-62/19, Star Taxi app, EU:C:2020:980.

⁴⁹ Zob. przypis 25.

⁵⁰ Dyrektywa Rady 90/387/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie ustanowienia rynku wewnętrznego dla usług telekomunikacyjnych poprzez wdrożenie zasady otwartej sieci (Dz.U. L 192 z 24.7.1990, s. 1).

Powodem tego szczególnego wyłączenia jest fakt, że w dziedzinie usług telekomunikacyjnych (podobnie jak w przypadku usług finansowych, zob. następna sekcja) wiele kwestii już zharmonizowano i stanowią one część istniejących i odpowiednio zdefiniowanych ram regulacyjnych na szczeblu UE.

4. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zasad odnoszących się do zagadnień objętych przepisami Unii w dziedzinie usług finansowych, których przykładowy wykaz został zawarty w załączniku II do niniejszej dyrektywy.

Przyczyna takiego wyłączenia z zakresu dyrektywy jest taka sama jak w poprzednim przypadku i wynika z faktu, że takie zasady są częścią unijnych ram prawnych określonych już w chwili obecnej w wystarczającym stopniu.

Do celów wyłącznie orientacyjnych w załączniku II do dyrektywy (UE) 2015/1535 zamieszczono niewyczerpujący wykaz usług finansowych.

5. Z wyjątkiem art. 5 ust. 3 niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zasad ustanowionych przez lub dla rynków regulowanych w rozumieniu dyrektywy [...] 2004/39/WE bądź przez lub dla innych rynków lub organów realizujących operacje rozrachunkowe lub funkcje rozliczeniowe dla tych rynków.

Dyrektywa 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. zawiera przepisy regulujące działalność handlową na rynkach finansowych i zapewniające większą ochronę inwestora⁵¹.

W wyniku tego wyłączenia zasady określone przez rynki regulowane lub inne rynki bądź organy realizujące operacje rozrachunkowe lub rozliczeniowe dla takich rynków lub zasady dotyczące tych rynków bądź organów nie podlegają obowiązkowi uprzedniego powiadomienia. Jedyne zobowiązanie, któremu podlegają takie zasady, leżące w interesie zapewnienia minimalnej przejrzystości, jest obowiązek powiadomienia *ex post*, tj. przekazywania ich Komisji po ich przyjęciu na szczeblu krajowym zgodnie z art. 5 ust. 3, który – jak wskazano w art. 1 ust. 5 – jest jedynym przepisem dyrektywy mającym zastosowanie do tych zasad.

f) „przepisy techniczne” oznaczają specyfikacje techniczne i inne wymagania bądź zasady dotyczące usług, włącznie z odpowiednimi przepisami administracyjnymi, których przestrzeganie jest obowiązkowe, de jure lub de facto, w przypadku wprowadzenia do obrotu, świadczenia usługi, ustanowienia operatora usług lub korzystania w państwie członkowskim lub na przeważającej jego części, jak również przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne państw członkowskich, z wyjątkiem określonych w art. 7, zakazujące produkcji, przywozu, wprowadzania do obrotu lub stosowania produktu lub zakazujące świadczenia bądź korzystania z usługi lub ustanawiania dostawcy usług.

W definicji pojęcia „przepisów technicznych”, w lit. f) przedstawiono informacje dotyczące rodzajów tekstów, w odniesieniu do których należy złożyć powiadomienie zgodnie z procedurą udzielania informacji ustanowioną w dyrektywie dla tego obszaru.

⁵¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, s. 1) została uchylona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349) ze skutkiem od dnia 3 stycznia 2018 r.

Z jednej strony istnieją „specyfikacje techniczne” oraz „inne wymagania” lub „zasady dotyczące usług” (zob. definicje powyżej), które są określane przez państwa członkowskie i mają zastosowanie do produktów przemysłowych i rolnych oraz usług społeczeństwa informacyjnego, a z drugiej – przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne państw członkowskich zakazujące niektórych określonych rodzajów działalności.

Aby kwalifikować się jako *przepisy techniczne*, „specyfikacja techniczna”, „inne wymagania” lub „zasada dotycząca usług” muszą spełniać następujące warunki:

- muszą mieć „obowiązkowy” charakter (tj. wiążący *de jure* lub *de facto*, zob. poniżej). Ta cecha właściwa dokumentom przygotowywanym przez organy publiczne, do których zastosowanie ma niniejsza dyrektywa, zasadniczo odróżnia *przepisy techniczne* od *normy*, która jest przygotowywana przez podmioty prywatne i jest w istocie dobrowolna⁵²;
- muszą mieć wpływ na wprowadzanie do obrotu lub stosowanie produktów przemysłowych i rolnych, świadczenie usług lub ustanowienie operatora usług w państwie członkowskim lub na znacznej jego części.

Przepisy administracyjne mające zastosowanie do specyfikacji, „innych wymagań” lub „zasady dotyczącej usług” również mogą stanowić przepisy techniczne w rozumieniu dyrektywy. Podobnie jak to ma miejsce w przypadku wszystkich przepisów technicznych, zgodnie z dyrektywą w odniesieniu do tych środków należy złożyć powiadomienie, jeżeli pochodzą od instytucji rządowych na szczeblu centralnym państw członkowskich lub od jednego z ich organów, jak określono w wykazie sporządzonym przez Komisję w ramach Stałego Komitetu ds. dyrektywy^{53 54}.

Niektóre specyfikacje techniczne, „inne wymagania” lub „zasady dotyczące usług” zgodne z definicją przepisów technicznych nie wchodzą w zakres dyrektywy, szczególnie jeżeli są zaledwie zgodne z wiążącymi aktami Unii⁵⁵ lub ograniczają się do wykonania orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jak określono w art. 7 dyrektywy.

Specyfikacja techniczna, „inne wymagania” lub „zasada dotycząca usług” mogą zyskać „obowiązkowy” charakter w dwojaki sposób:

1. *de jure*, gdy ich przestrzeganie staje się obowiązkowe za sprawą środka wprowadzonego bezpośrednio przez właściwe organy publiczne lub im przypisywanego.

Na przykład warunki dotyczące produkcji dżemów i przetworów owocowych na małą skalę określone w rozporządzeniu zostaną uznane za przepisy techniczne, które są *de jure* obowiązkowe. To samo będzie dotyczyło zakazu używania plastikowych butelek do wprowadzania wody mineralnej do obrotu zgodnie z rozporządzeniem itp.;

⁵² W niektórych przypadkach przestrzeganie normy może się jednak stać obowiązkowe. Zyskuje ona wówczas status „przepisu technicznego”.

⁵³ Sprawa C-62/19, *Star Taxi app*, EU:C:2020:980.

⁵⁴ Lista urzędów zobowiązanych do notyfikowania projektów przepisów technicznych (poza władzami centralnymi krajów członkowskich) (art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE) (Dz.U. C 127 z 31.5.2006, s. 14).

⁵⁵ Sprawa C-390/99, *Canal Satélite Digital*, EU:C:2002:34; sprawa C-443/98, *Unilever*, EU:C:2000:496.

2. *de facto*, gdy dane państwo nie określiło specyfikacji technicznej w formalnym i wiążącym akcie, ale zachęca do jej przestrzegania. Ze względu na podobne skutki, jakie środki te mogą przynosić dla handlu, uznaje się je za równoważne wiążącym przepisom.

Aby wyjaśnić pojęcie, którego nie zdefiniowano w pierwotnej wersji dyrektywy, co prowadziło do różnych wykładni ze szkodą prawidłowego wdrożenia procedury udzielania informacji, w lit. f) podano trzy przykłady najważniejszych i najczęstszych przepisów technicznych *de facto*.

Przepisy techniczne de facto obejmują:

(i) *przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne państwa członkowskiego, które odnoszą się do specyfikacji technicznych bądź innych wymagań lub zasad dotyczących usług, bądź też do kodeksów zawodowych lub kodeksów postępowania, które z kolei odnoszą się do specyfikacji technicznych bądź do innych wymogów lub zasad dotyczących usług, zgodność z którymi pociąga za sobą domniemanie zgodności ze zobowiązaniami nałożonymi przez wspomniane przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne.*

Przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne, o których mowa, to przyjęte przez organy krajowe środki, które odnoszą się do specyfikacji technicznych lub „innych wymagań”⁵⁶, lub do „zasad dotyczących usług” ustanawianych zazwyczaj przez organy inne niż państwo (przez krajową jednostkę normalizacyjną), które to specyfikacje, wymagania lub zasady same w sobie nie są obowiązkowe (np. normy, kodeksy zawodowe lub kodeksy postępowania), ale których przestrzeganie jest zalecane, ponieważ nadaje produktowi lub usłudze domniemanie zgodności z przepisami wspomnianych środków.

Jest tak w szczególności w przypadku, gdy ustawa dotycząca ubezpieczeń zwalnia użytkowników produktów zgodnych z niektórymi nieobowiązkowymi normami z obowiązku udowodnienia zgodności z wymogami obowiązkowymi, ponieważ produkty te korzystają z domniemania zgodności z wymogami.

(ii) *dobrowolne porozumienia, których organy publiczne są stroną umawiającą się, a które przewidują, w interesie ogólnym, zgodność ze specyfikacjami technicznymi lub innymi wymogami bądź zasadami dotyczącymi usług, z wyjątkiem specyfikacji odnoszących się do przetargów przy zamówieniach publicznych.*

Zawierane między podmiotami gospodarczymi porozumienia, w których określa się specyfikacje techniczne lub inne wymagania dotyczące niektórych produktów lub zasady dotyczące usług, nie są wiążące jako takie, ponieważ wywodzą się z sektora prywatnego. Jeżeli jednak sygnatariuszem takiego porozumienia jest państwo, uznaje się je za przepisy techniczne *de facto*.

Sytuacja taka ma miejsce coraz częściej, ponieważ takie porozumienia stały się instrumentami krajowej polityki regulacyjnej. Niektóre państwa członkowskie często korzystają z nich w sektorach takich jak przemysł motoryzacyjny, chemiczny i naftowy, głównie w celu ochrony środowiska, np. aby ograniczyć emisje zanieczyszczeń z pojazdów, zrzuty szkodliwych substancji do wody lub stosowanie niektórych rodzajów opakowań itp. W dziedzinie usług społeczeństwa informacyjnego dobrym przykładem takiego dobrowolnego porozumienia jest ogłoszony tekst – projekt kodeksu postępowania w sprawie dobrowolnego zatrzymywania danych z zakresu łączności.

⁵⁶ W rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. c) i d) dyrektywy, jak wyjaśniono powyżej.

Takie porozumienia zapewniają większą elastyczność wdrażania środków niezbędnych do osiągnięcia celów prawodawstwa, a dobrowolny udział przemysłu, którego dotyczy, gwarantuje osiągnięcie tych celów.

Aby porozumienia te wchodziły w zakres dyrektywy (UE) 2015/1535, konieczne jest zaangażowanie w nie państwa. Aby organ publiczny mógł wypełnić spoczywający na nim obowiązek informacyjny i uwzględnić uwagi Komisji lub państwa członkowskiego w ramach procedury udzielania informacji przewidzianej w dyrektywie, państwo musi być umawiającą się stroną porozumienia.

(iii) specyfikacje techniczne lub inne wymogi bądź zasady dotyczące usług, które powiązane są ze środkami fiskalnymi lub finansowymi mającymi wpływ na konsumpcję produktów lub usług przez wspomaganie przestrzegania takich specyfikacji technicznych lub innych wymogów bądź zasad dotyczących usług; specyfikacje techniczne lub inne wymogi bądź zasady dotyczące usług powiązane z systemami zabezpieczenia społecznego nie są objęte tym znaczeniem.

Organy publiczne określają środki fiskalne lub finansowe, o których mowa w tym podpunkcie, w celu innym niż ten, do którego zazwyczaj dąży prawodawstwo fiskalne państw członkowskich.

Uważa się je za skuteczne instrumenty realizacji polityki ustalonej na szczeblu krajowym, w szczególności w celu ochrony środowiska i odbiorców usług (szczególnie konsumentów), ponieważ ich zasadniczym celem jest wpływanie na zachowanie tych ostatnich w odniesieniu do określonego produktu lub określonej usługi.

Ten przepis dyrektywy przyjęto w związku z pewnymi przypadkami bodźców podatkowych przyznawanych w odniesieniu do „czystych ekologicznie pojazdów”, które spełniały określone limity emisji lub były wyposażone w katalizatory. Z doświadczenia wynika, że państwa członkowskie często łączyły bodźce z warunkami. W rezultacie wprowadzony system był sprzeczny z prawem Unii. Stało się jasne, że istniała potrzeba analizowania również takich projektów.

Kategoria środków, o których mowa, obejmuje w szczególności środki mające na celu zachęcanie do zakupu produktów zgodnych z określonymi specyfikacjami poprzez przyznawanie środków w ramach instrumentów finansowych (np. dotacji na zakup niektórych urządzeń grzewczych zgodnych z określonymi wymogami technicznymi) lub, wręcz przeciwnie, zniechęcanie do ich zakupu (np. wykluczenie z programu dotacji w przemyśle budowlanym w przypadku stosowania materiałów o określonych właściwościach). Do kategorii tej należą również środki fiskalne lub finansowe, które mogą wpływać na konsumpcję poprzez zachęcanie do przestrzegania „innych wymagań” w rozumieniu dyrektywy (np. zwolnienie z podatku ekologicznego na opakowania określonych produktów, gdy ustanowiono system depozytowy, lub zwolnienie z podatku ekologicznego na niektóre produkty, gdy ustanowiono system zbierania i recyklingu). Podobnie ta kategoria środków dotyczy środków mających na celu zachęcanie lub zniechęcanie do nabywania usług o określonych cechach (np. usług otrzymywanych za pośrednictwem konkretnych urządzeń lub pochodzących od operatorów mających siedzibę na określonych obszarach).

Dyrektywa (UE) 2015/1535 nie obejmuje całego fiskalnego lub finansowego prawodawstwa państw członkowskich; odniesiono się w niej wyłącznie do „specyfikacji technicznych”, „innych wymagań” lub „zasad dotyczących usług” związanych ze środkami fiskalnymi lub finansowymi,

które mają na celu zmianę zachowania konsumentów lub odbiorców usług⁵⁷. Sam środek fiskalny lub finansowy nie stanowi przedmiotu analizy przeprowadzanej przez Komisję lub państwa członkowskie. Ocena tego środka przez Komisję i pozostałe państwa członkowskie ogranicza się do specyfikacji technicznych lub innych wymagań bądź zasad dotyczących usług, które środek ten zawiera, a ich uwagi lub szczegółowe opinie mogą dotyczyć jedynie aspektów, które mogą utrudnić handel lub – w odniesieniu do zasad dotyczących usług – swobodę przepływu usług lub swobodę przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie usług. Projekty te są również traktowane w specjalny sposób, jeżeli chodzi o okresy obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) (zob. art. 7 ust. 4), ponieważ nie ustanowiono okresu obowiązywania zasady wstrzymania dla przyjęcia tych tekstów przez państwa członkowskie (zob. rozdział II, sekcja III poniżej).

Należy podkreślić, że projekt prawodawstwa obejmującego „środki fiskalne lub finansowe” w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/1535 zgodnie z tą dyrektywą podlega obowiązkowi powiadomienia nawet w przypadku, gdy środki, o których mowa, stanowią także pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, w którym to przypadku obowiązek powiadomienia o nich Komisji przed ich wprowadzeniem w życie nakłada się w art. 108 ust. 3 TFUE.

Z zakresu dyrektywy wyłączono również środki związane z krajowymi systemami zabezpieczenia społecznego (na przykład rozporządzenie, w którym refundację leku uzależnia się od określonego rodzaju opakowania).

Oprócz specyfikacji technicznych, „innych wymagań” i „zasad dotyczących usług”, którymi nakłada się obowiązkowe wymagania *de jure* i *de facto*, za przepisy techniczne na potrzeby wywiązania się obowiązku powiadamiania na podstawie dyrektywy (UE) 2015/1535 uznaje się krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne mające na celu zakazanie produkcji, przywozu, wprowadzania do obrotu i stosowania produktu lub, w przypadku usług społeczeństwa informacyjnego, zakazujące świadczenia lub korzystania z usługi lub ustanawiania dostawcy usług.

Aby środki te kwalifikowały do czwartej kategorii przepisów technicznych dotyczących zakazu m.in. stosowania, ich zakres musi znacznie wykraczać poza niektóre możliwe zastosowania danego produktu lub danej usługi i nie można go zawężyć jedynie do zwykłego ograniczenia ich stosowania. Celem tej kategorii przepisów technicznych jest w szczególności objęcie przepisów krajowych, które pozostawiają miejsce jedynie na marginalne zastosowanie danego produktu w stosunku do tego, którego można by rozsądnie oczekiwać^{58 59}.

Zakazy takie stanowią niejako ostateczną formę przepisów technicznych. Jeżeli nie można ich uzasadnić na podstawie art. 36 lub art. 52 TFUE lub nie są one proporcjonalne do wymagań podstawowych w rozumieniu orzecznictwa TSUE, stanowią one bariery *par excellence* dla swobodnego przepływu towarów i usług oraz swobody przedsiębiorczości w Unii⁶⁰.

Obejmuje to przepisy techniczne nałożone przez organy wyznaczone przez państwa członkowskie oraz znajdujące się w wykazie sporządzonym i aktualizowanym, jeśli wystąpi taka konieczność, przez Komisję w ramach Komitetu określonego w art. 2.

⁵⁷ Sprawa C-711/19, Admiral Sportwetten i in., EU:C:2020:812.

⁵⁸ Sprawa C-267/03, Lindberg, EU:C:2005:246 oraz sprawa C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76.

⁵⁹ Sprawa C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393.

⁶⁰ Sprawa C-303/04, Lidl Italia, EU:C:2005:528.

Taka sama procedura stosowana jest przy wprowadzaniu zmian do tego wykazu.

Wykaz organów wymienionych w tym akapicie opublikowano w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej⁶¹.

g) „projekt przepisu technicznego” [...] tekst specyfikacji technicznej lub innego wymogu bądź zasady dotyczącej usług, włącznie z przepisami administracyjnymi, opracowany w celu ustanowienia ich lub doprowadzenia do ich ustanowienia jako przepisów technicznych, a który znajduje się na etapie przygotowania, na którym mogą zostać wprowadzone zasadnicze zmiany.

W tej literze zdefiniowano „projekt przepisów technicznych”: aby przepisy techniczne można było uznać za projekt, muszą one znajdować się na takim etapie przygotowania, który umożliwi wprowadzenie do tekstu „zasadniczych zmian”.

Procedura udzielania informacji na temat przepisów technicznych określona w dyrektywie przewiduje, że po zakończeniu analizy projektów, które do niej przesłano, Komisja wraz państwami członkowskimi może zwrócić się do organu regulacyjnego o zmianę każdego tekstu, który uznano za sprzeczny z zasadami rynku wewnętrznego.

To do każdego państwa członkowskiego należy decyzja – zgodnie z procesem legislacyjnym danego państwa – na którym etapie należy przesłać Komisji projekt przepisów technicznych, o ile możliwe jest jeszcze wprowadzenie w nim zasadniczych zmian.

W tym względzie należy zauważyć, że środek krajowy, który powiela lub zastępuje – bez dodawania nowych lub dodatkowych specyfikacji – istniejące przepisy techniczne, o których – jeżeli zostały one przyjęte po wejściu w życie dyrektywy 83/189/EWG – Komisja została należycie powiadomiona, nie może być uznany za „projekt” przepisów technicznych w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. g) dyrektywy (UE) 2015/1535 podlegający obowiązkowi zgłoszenia⁶².

Art. 1 ust. 2–6 dyrektywy obejmują następujące wyjątki:

2. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do:

a) usług radiowej emisji dźwięku;

b) usług rozpowszechniania telewizyjnego objętych zakresem art. 1 ust. 1 lit. e) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE⁶³.

3. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zasad odnoszących się do zagadnień objętych przepisami Unii w dziedzinie usług telekomunikacyjnych, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/21/WE⁶⁴.

⁶¹ Lista urzędów zobowiązanych do notyfikowania projektów przepisów technicznych (poza władzami centralnymi krajów członkowskich) (art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE) (Dz.U. C 127 z 31.4.2006, s. 14).

⁶² Sprawa C-33/97, Colim, wyrok z dnia 3 czerwca 1999 r., EU:C:1999:274, pkt 22.

⁶³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).

⁶⁴ Zob. przypis 25.

W dyrektywie 2002/21/WE usługę łączności elektronicznej zdefiniowano jako „usługę zazwyczaj świadczoną za wynagrodzeniem, polegającą całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej, w tym usługi telekomunikacyjne i usługi transmisyjne świadczone poprzez sieci nadawcze; nie obejmuje jednak usług związanych z zapewnianiem albo wykonywaniem kontroli treści przekazywanych przy wykorzystaniu sieci lub usług łączności elektronicznej. Spod zakresu niniejszej definicji wyłączone są usługi społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu art. 1 dyrektywy 98/34/WE, jeżeli nie polegają one całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej”.

4. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zasad odnoszących się do zagadnień objętych przepisami Unii w dziedzinie usług finansowych, których przykładowy wykaz został zawarty w załączniku II do niniejszej dyrektywy.

Przyczyna takiego wyłączenia z zakresu dyrektywy jest taka sama jak w wyżej wspomnianym przypadku i wynika z faktu, że takie zasady są częścią unijnych ram prawnych określonych już w chwili obecnej w wystarczającym stopniu.

Do celów wyłącznie orientacyjnych w załączniku II do dyrektywy (UE) 2015/1535 zamieszczono niewyczerpujący wykaz usług finansowych.

5. Z wyjątkiem art. 5 ust. 3 niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zasad ustanowionych przez lub dla rynków regulowanych w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/39/WE ⁶⁵bądź przez lub dla innych rynków lub organów realizujących operacje rozrachunkowe lub funkcje rozliczeniowe dla tych rynków.

W wyniku tego wyłączenia zasady określone przez rynki regulowane lub inne rynki bądź organy realizujące operacje rozrachunkowe lub rozliczeniowe dla takich rynków lub zasady dotyczące tych rynków bądź organów nie podlegają obowiązkowi uprzedniego powiadomienia. Jedyne zobowiązanie, któremu podlegają takie zasady, leżące w interesie zapewnienia minimalnej przejrzystości, jest obowiązek powiadomienia ex post, tj. przekazywania ich Komisji po ich przyjęciu na szczeblu krajowym zgodnie z art. 5 ust. 3, który – jak wskazano w art. 1 ust. 5 akapit czwarty – jest jedynym przepisem dyrektywy mającym zastosowanie do tych zasad.

6. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do tych środków, które państwa członkowskie uznają za niezbędne, na mocy Traktatów, dla ochrony osób, w szczególności pracowników, podczas stosowania produktów, pod warunkiem że środki te pozostają bez wpływu na produkt.

Przepis ten umacnia definicję pojęcia wyrażoną już w art. 1 ust. 1 lit. c) i d) dyrektywy, w taki sposób, że obejmuje ona specyfikacje techniczne wpływające na właściwości produktu.

⁶⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, s. 1) uchylona w dniu 2 stycznia 2018 r. dyrektywą 2014/65/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającą dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

ROZDZIAŁ II: PROCEDURA MAJĄCA ZASTOSOWANIE DO PRZEPISÓW TECHNICZNYCH

I. Przekazywanie i rozpowszechnianie informacji na temat projektów przepisów technicznych oraz możliwych reakcji Komisji i państw członkowskich

Artykuł 5

1. Z zastrzeżeniem art. 7 państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji wszelkie projekty przepisów technicznych, z wyjątkiem tych, które w pełni stanowią transpozycję normy międzynarodowej lub europejskiej, w którym to przypadku wystarczająca jest informacja dotycząca odpowiedniej normy; przekazują Komisji także uzasadnienie konieczności przyjęcia takich przepisów technicznych, jeżeli uzasadnienie to nie zostało wyraźnie ujęte w projekcie.

Gdzie stosowne oraz jeżeli nie został on przekazany z wyprzedzeniem, państwa członkowskie jednocześnie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawnych lub innych regulacji, zasadniczo i bezpośrednio z tym związanych, jeżeli znajomość takiego tekstu jest niezbędna do oceny implikacji, jakie niesie ze sobą projekt przepisów technicznych.

Państwa członkowskie ponownie przekazują Komisji projekt przepisów technicznych na warunkach określonych w akapicie pierwszym i drugim niniejszego ustępu, jeżeli dokonają w projekcie jakichś zmian, które w istotny sposób wpływają na zakres jego zastosowania, skracają wyjściowo przewidziany harmonogram wdrożenia, dodają więcej specyfikacji lub wymagań lub zaostrzają wymagania.

W przypadku gdy projekt przepisów technicznych stara się w szczególności ograniczyć obrót lub stosowanie substancji chemicznej, preparatu lub produktu w interesie zdrowia publicznego, ochrony konsumenta lub środowiska, państwa członkowskie przekazują również streszczenie albo odniesienia wszelkich ważnych danych odnoszących się do danej substancji, preparatu lub produktu oraz do znanych i dostępnych środków zastępczych, gdzie taka informacja może być dostępna, i przekazują informację o przewidywanych skutkach na zdrowie publiczne, ochronę konsumenta i środowisko, wraz z analizą ryzyka, sporządzoną zgodnie z zasadami przewidzianymi w odpowiedniej części sekcji II.3 załącznika XV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006⁶⁶.

Komisja niezwłocznie informuje pozostałe państwa członkowskie o projekcie przepisów technicznych i wszelkich dokumentach, które zostały jej przekazane; może także przekazać ten projekt w celu uzyskania opinii do Komitetu, o którym mowa w art. 2 niniejszej dyrektywy, oraz, gdzie stosowne, do komitetu odpowiedzialnego za daną dziedzinę.

W odniesieniu do specyfikacji technicznych lub innych wymogów bądź zasad dotyczących usług, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. f) akapit drugi ppkt (iii) niniejszej dyrektywy, uwagi lub szczegółowe opinie Komisji lub państw członkowskich mogą dotyczyć jedynie aspektów, które mogą utrudnić handel lub, w stosunku do zasad dotyczących usług, swobodę przepływu usług lub

⁶⁶ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

swobodę przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie usług, a nie fiskalnych lub finansowych aspektów tego środka.

2. Komisja i państwa członkowskie mogą zgłaszać uwagi państwu członkowskiemu, które przesłało projekt przepisów technicznych; to państwo członkowskie uwzględnia te uwagi tak dalece, jak to możliwe w kolejnych pracach nad projektem przepisów technicznych.

3. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji ostateczny tekst przepisów technicznych.

4. Informacje dostarczone na mocy niniejszego artykułu nie są traktowane jako poufne, z wyjątkiem gdy wyraźnie tego żąda zgłaszające państwo członkowskie. Każde takie żądanie musi być uzasadnione.

W takim przypadku, jeżeli podjęte są środki zabezpieczające, Komitet, o którym mowa w art. 2, i organy krajowe mogą zasięgnąć porady eksperckiej u osób fizycznych lub prawnych z sektora prywatnego.

5. W przypadku gdy projekt przepisów technicznych stanowi część środków, które należy przekazać Komisji jako projekt na mocy innego aktu prawnego Unii, państwa członkowskie mogą skierować komunikat w rozumieniu ust. 1 na mocy tego innego aktu prawnego, pod warunkiem że formalnie wskażą, iż wspomniany komunikat jest także komunikatem do celów niniejszej dyrektywy.

Brak reakcji ze strony Komisji na mocy niniejszej dyrektywy w zakresie projektów przepisów technicznych pozostaje bez uszczerbku dla decyzji, które mogą zostać podjęte na mocy innych aktów Unii.

W art. 5 wymieniono obowiązki odpowiednio państw członkowskich i Komisji w ramach procedury udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz możliwe reakcje z ich strony, z wyjątkiem reakcji dotyczących okresów obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), o których mowa w art. 6 dyrektywy, a których należy przestrzegać przed przyjęciem projektów będących przedmiotem powiadomienia.

Etap pierwszy: obowiązek informowania

a) Obowiązki państw członkowskich

1. Zasady ogólne

W celu zapewnienia przejrzystości inicjatyw krajowych w art. 5 dyrektywy zobowiązano państwa członkowskie, by bezzwłocznie powiadamiały Komisję o wszelkich projektach przepisów technicznych, które zamierzają przyjąć.

Należy przesłać pełny tekst projektu aktu obejmującego projekt przepisów technicznych⁶⁷. Tylko przepisy techniczne podlegają jednak obowiązkowi przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill).

Ponadto, jeżeli projekt dotyczy włączenia w całości normy międzynarodowej lub europejskiej do prawa wewnętrznego, państwo członkowskie nie musi zgłaszać całego tekstu, lecz może odwołać się do normy⁶⁸.

W chwili powiadomienia dane państwo członkowskie musi również przesłać Komisji tekst podstawowych przepisów ustawowych i wykonawczych, aby zapewnić kontekst prawny projektu będącego przedmiotem powiadomienia i ułatwić jego ocenę (na przykład w przypadku, gdy projektem przepisów zmienia się tekst podstawowy)⁶⁹. Jeżeli takie podstawowe przepisy legislacyjne i wykonawcze nie zostaną przesłane, Komisja może ich zażądać po otrzymaniu projektu.

Ten obowiązek wiąże się z obowiązkiem powiadamiania o przyczynach uzasadniających wprowadzenie proponowanych środków⁷⁰.

W celu ułatwienia zrozumienia i analizy projektu zaleca się również, aby państwa członkowskie przedstawiły wszelkie dodatkowe informacje prawne lub gospodarcze stanowiące podstawę uzasadnienia oraz skutki przyjęcia proponowanych przepisów technicznych (ocenę skutków, statystyki, dane gospodarcze dotyczące rynku danego sektora itp.).

Każde państwo członkowskie wyznacza centralny punkt koordynacyjny odpowiedzialny za powiadamianie Komisji o projektach przepisów technicznych oraz koordynowanie działań z ministerstwami na szczeblu krajowym (wykaz tych centralnych punktów koordynacyjnych, tzw. „punktów kontaktowych”, znajduje się na stronie internetowej: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/pl/contact/>).

W praktyce zgłoszenie projektu przepisów technicznych do Komisji wiąże się z przesłaniem Komisji wiadomości dotyczącej powiadomienia.

Taka wiadomość zawiera szesnaście punktów, z których każdy odpowiada konkretnym wymaganiom informacyjnym. Na przykład w pkt 16 zgłaszające państwo członkowskie musi wskazać, czy projekt obejmuje aspekty barier technicznych w handlu (Porozumienie WTO w sprawie barier technicznych w handlu) lub aspekty sanitarne i fitosanitarne.

Po przyjęciu projektu będącego przedmiotem powiadomienia zgłaszające państwo członkowskie musi przesłać Komisji ostateczny tekst przepisów technicznych (zob. art. 5 ust. 3 dyrektywy). Dzięki temu Komisja będzie mogła stwierdzić, czy państwo członkowskie dostosowało tekst do prawa Unii, oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzić wszelkie niezbędne środki.

⁶⁷ Sprawa C-279/94, Komisja/Włochy, EU:C:1996:396; sprawa C-336/14, Ince, EU:C:2016:72; sprawa C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76.

⁶⁸ Takie odwołanie umożliwia Komisji oraz zainteresowanym państwom członkowskim uzyskanie bez większych trudności tekstu normy, która stała się obowiązkiem.

⁶⁹ Sprawa C-145/97, Komisja/Belgia, EU:C:1998:212.

⁷⁰ Z analizy przedstawianych przyczyn wynika, że najczęściej wskazują one na ochronę osób lub zwierząt, środowiska, bezpieczeństwa publicznego lub informacji dotyczących konsumentów.

Jeżeli państwo członkowskie przyjęło projekt będący przedmiotem powiadomienia bez uwzględnienia szczegółowej opinii w sprawie projektu przepisów technicznych wydanej przez Komisję lub pozostałe państwa członkowskie, Komisja może wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego zgodnie z art. 258 TFUE⁷¹.

Same państwa członkowskie mogą wnieść sprawę do Komisji na podstawie art. 259 TFUE w celu wszczęcia przed TSUE postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wobec państwa, które ich zdaniem dopuściło się takiego uchybienia⁷².

2. Konkretne przypadki

2.1. *Jedno powiadomienie ważne dla wielu aktów Unii.*

Równolegle do procedury powiadamiania ustanowionej dyrektywą (UE) 2015/1535 szereg innych unijnych aktów ustawodawczych przewiduje obowiązek powiadamiania. Aby ułatwić zadanie państwom członkowskim i Komisji w przypadku nakładających się procedur powiadamiania, tj. gdy kilka aktów Unii wymaga od państwa członkowskiego powiadamiania o tym samym tekście na etapie projektu, ustanowiono procedurę „kompleksowej współpracy”.

Państwa członkowskie mogą powiadamiać o projekcie tylko raz, jednak w chwili powiadomienia muszą wskazać (w pkt 7 wiadomości dotyczącej powiadomienia) wszystkie szczególne akty Unii, na podstawie których powiadomienie również zostanie uznane za ważne.

Po oficjalnym stwierdzeniu, że powiadomienie jest ważne w odniesieniu do kilku procedur UE, dany projekt krajowy jest analizowany osobno w kontekście każdego aktu Unii, do którego się odnosi, i jest opiniowany przez Komisję w ramach każdej ze wskazanych procedur.

Z tego powodu brak reakcji ze strony Komisji w odniesieniu do tekstu takiego projektu na podstawie dyrektywy (UE) 2015/1535 „pozostaje bez uszczerbku dla decyzji, które mogą zostać podjęte na mocy innych aktów Unii” (zob. art. 5 ust. 5 akapit drugi).

2.2. *Podstawowe akty prawne zostały już przesłane.* Zgodnie z tą samą logiką skuteczności państwa członkowskie są zwolnione z obowiązku przesyłania Komisji tekstu podstawowych

⁷¹ Art. 258 TFUE (dawny art. 226) stanowi, że „[j]eśli Komisja uzna, że państwo członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Traktatów, wydaje ona uzasadnioną opinię w tym przedmiocie, po uprzednim umożliwieniu temu państwu przedstawienia swych uwag. Jeśli państwo to nie zastosuje się do opinii w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej”.

⁷² Art. 259 TFUE (dawny art. 227) stanowi, że „[k]ażde państwo członkowskie może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeśli uzna, że inne państwo członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Traktatów.

Zanim państwo członkowskie wnieśli przeciwko innemu państwu członkowskiemu skargę opartą na zarzucanym naruszeniu zobowiązania, które na nim ciąży na podstawie Traktatów, powinno wnieść sprawę do Komisji.

Komisja wydaje uzasadnioną opinię, po umożliwieniu zainteresowanym państwom przedstawienia, na zasadzie spornej, uwag pisemnych i ustnych.

Jeśli Komisja nie wyda opinii w terminie trzech miesięcy od wniesienia sprawy, brak opinii nie stanowi przeszkody we wniesieniu sprawy do Trybunału”.

przepisów legislacyjnych i wykonawczych dotyczących projektu przepisów technicznych, jeżeli tekst ten przesłano już wraz z uprzednim powiadomieniem.

Ma to miejsce na przykład w sytuacji, gdy projekt przepisów technicznych ma na celu zmianę przepisów technicznych objętych wcześniejszym powiadomieniem.

W pkt 10 wiadomości dotyczącej powiadomienia zgłaszające państwo członkowskie musi wskazać odwołania do tekstów podstawowych i numery powiadomień dotyczących tych tekstów.

2.3. Dokumentacja dodatkowa. Z kolei w dyrektywie przewidziano wprowadzenie obowiązku dla państw członkowskich w odniesieniu do projektów przepisów technicznych mających na celu ograniczenie obrotu lub stosowania substancji chemicznej, preparatu lub produktu ze względu na zdrowie publiczne, ochronę konsumentów lub środowiska (por. art. 5 ust. 1 akapit czwarty).

W przypadku takich projektów państwa członkowskie muszą przekazać streszczenia wszystkich istotnych faktów dostępnych na temat danej substancji chemicznej, preparatu lub produktu oraz każdego znanego substytutu, przewidywanych skutków zastosowania środka oraz wyników analizy ryzyka lub odniesienia do tych informacji.

Pod tym względem w dyrektywie określono, że analizę należy przeprowadzać zgodnie z ogólnymi zasadami ustanowionymi w rozporządzeniu REACH⁷³.

2.4. Nowe powiadomienie. Państwa członkowskie muszą ponownie przedstawić powiadomienie o projekcie, który już przeanalizowano na podstawie przepisów dyrektywy, jeżeli w międzyczasie wprowadziły istotne zmiany do tekstu projektu.

Art. 5 ust. 1 akapit trzeci stanowi, że zmiany poczynione w tekście uważa się za istotne, jeżeli wpływają na zakres jego zastosowania, skracają wyjściowo przewidziany harmonogram wdrożenia⁷⁴, dodają więcej specyfikacji lub wymagań⁷⁵ lub zaostrzają wymagania.

Należy podkreślić, że powiadomienie nie jest konieczne w przypadku zwykłego powtórzenia już stosowanych przepisów (np. w przypadku ujednolicenia) oraz w odniesieniu do przepisów, które nie mają skutków prawnych, czy też, oczywiście, w przypadkach określonych w art. 7 dyrektywy (np. włączenie do tekstu uwag Komisji w szczegółowej opinii⁷⁶, zob. poniżej).

b) Obowiązki Komisji

⁷³ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

⁷⁴ W sprawie C-307/13, *Ivansson i in.*, EU:C:2014:2058 Trybunał stwierdził, że data ostatecznie przyjęta przez organy krajowe jako data wejścia w życie środka krajowego podlega obowiązkowi przekazania Komisji, przewidzianemu w art. 8 ust. 1 akapit trzeci dyrektywy 98/34/WE (obecnie art. 5 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/1535), jeżeli zmiana harmonogramu wdrożenia wskazanego środka krajowego miała rzeczywiście miejsce i jeżeli ma ona istotny charakter, czego ustalenie należy do sądu krajowego.

⁷⁵ Sprawa C-317/92, *Komisja/Niemcy*, EU:C:1994:212.

⁷⁶ Sprawa C-26/11, *Belgische Petroleum Unie i in.*, EU:C:2013:44.

Gdy Komisja otrzymuje powiadomienie o nowym projekcie krajowych przepisów technicznych, musi przekazać wszelkie informacje przedstawione jej przez zgłaszające państwo członkowskie wszystkim pozostałym państwom członkowskim (art. 5 ust. 1 akapit piąty dyrektywy).

Takie przekazywanie informacji pozwala wszystkim państwom członkowskim na pełny udział w procedurze monitorowania ustanowionej dyrektywą.

Komisja umieszcza również projekty będące przedmiotem powiadomienia i ich tłumaczenia na swojej stronie internetowej⁷⁷, co daje wszystkim podmiotom gospodarczym na rynku wewnętrznym możliwość zapoznania się z projektem krajowego aktu prawnego i wyrażenia swojej opinii na jego temat, z wyjątkiem sytuacji, w której zgodnie z art. 5 ust. 4 dyrektywy zgłaszające państwo członkowskie wyraźnie wnosi o traktowanie informacji przekazanych Komisji – w drodze wyjątku – jako poufnej w odniesieniu do podmiotów gospodarczych i uzasadnia taki wniosek.

Na przyznaną na podstawie art. 5 ust. 4 dyrektywy poufność projektów przepisów technicznych będących przedmiotem powiadomienia należy się powoływać wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, gdyż stanowi ona odstępstwo od zasady przejrzystości. Komisja uważnie monitoruje korzystanie przez państwa członkowskie z poufnych powiadomień na podstawie art. 5 ust. 4 dyrektywy i wprowadza niezbędne środki w przypadku podejrzenia nadużycia tego przepisu⁷⁸. Zgodnie z art. 5 ust. 4 dyrektywy takie wnioski należy uzasadnić. Komisja wprowadza te uzasadnienia do bazy danych TRIS. Ponadto w bazie danych TRIS zawsze udostępnia się pewne podstawowe informacje na temat zgłoszonego środka, m.in. jego tytuł.

Zgodnie z dyrektywą Komisja może przekazać projekt w celu uzyskania opinii do Komitetu Stałego lub „komitetu odpowiedzialnego za daną dziedzinę” (art. 5 ust. 1 akapit piąty dyrektywy). Te ostatnie to komitety, które zajmują się dyrektywami sektorowymi, jak Komitet ds. Oceny Zgodności Telekomunikacyjnej i Nadzoru Rynku (TCAM) ustanowiony dyrektywą 99/5/WE⁷⁹ w celu regulowania urządzeń radiowych.

W praktyce Komisja jest odpowiedzialna za zarządzanie procedurą udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych. Cała procedura, włącznie z reakcjami na projekty będące przedmiotem powiadomienia, opiera się na systemie elektronicznej wymiany danych przesyłanych zgodnie z nomenklaturą ustaloną przez Komisję.

Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP działa jako centralny punkt odbioru wszystkich wiadomości, tekstów i powiadomień przesyłanych przez państwa członkowskie niezależnie od dziedziny projektu przepisów (inżynieria mechaniczna, produkty spożywcze i rolne, transport, wyroby budowlane, usługi społeczeństwa informacyjnego itp.). Po odebraniu powiadomienia projekt trafia jednocześnie do wszystkich służb Komisji, których może dotyczyć środek będący przedmiotem powiadomienia, zgodnie z ich szczególnym lub horyzontalnym zakresem odpowiedzialności.

⁷⁷ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/pl/>

⁷⁸ W tym kontekście zob. decyzja Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie 2204/2018/TE.

⁷⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1999/5/WE z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności, Dz.U. L 91 z 7.4.1999, s. 1, uchylona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/53/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących udostępniania na rynku urządzeń radiowych (Dz.U. L 153 z 22.5.2014, s. 62).

Przekazywany zgodnie z procedurą projekt Komisja wysyła także do wszystkich państw członkowskich, najpierw w języku zgłaszającego państwa członkowskiego, a następnie w postaci tłumaczeń na wszystkie lub niektóre języki urzędowe Unii (na wniosek i w zależności od długości projektu).

Etap drugi: możliwe reakcje ze strony Komisji i państw członkowskich

W ciągu trzech miesięcy od powiadomienia o projekcie (okres ten odpowiada okresowi obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), o którym mowa w art. 6 ust. 1) Komisja i państwa członkowskie analizują tekst projektu będącego przedmiotem powiadomienia w celu stwierdzenia jego zgodności z prawem Unii, w szczególności z art. 34, 36, 49 i 56 TFUE, ale również z odnośnym sektorowym prawem wtórnym, oraz w razie konieczności w celu podjęcia decyzji co do jego zgodności ze stosownymi przepisami.

Wyniki tej oceny mogą doprowadzić do dwóch rodzajów reakcji ze strony Komisji i państw członkowskich (Komisja ma oprócz tego szczególną możliwość odroczenia przyjęcia projektu w wyniku prac harmonizacyjnych, które zostanie omówione w dalszej części w uwagach dotyczących art. 6 dyrektywy). Możliwe są następujące reakcje:

1. Komisja lub państwa członkowskie mogą zdecydować, że projekt przepisów technicznych nie stwarza barier w swobodnym przepływie towarów i usług, swobodnym świadczeniu usług społeczeństwa informacyjnego oraz w swobodzie przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie usług.

W takim przypadku ani Komisja, ani państwa członkowskie nie podejmują reakcji w ciągu trzymiesięcznego okresu⁸⁰. Na koniec tego okresu zgłaszające państwo członkowskie może przyjąć swój projekt przepisów technicznych bez żadnych dalszych zobowiązań poza przekazaniem Komisji ostatecznego tekstu przepisów technicznych (art. 5 ust. 3 dyrektywy).

Prawo to nie wyklucza jednak późniejszej interwencji Komisji, poza procedurą przewidzianą w dyrektywie (UE) 2015/1535, jeżeli przepisy w ostatecznie przyjętej formie okażą się sprzeczne z TFUE lub prawem wtórnym UE.

2. Komisja i państwa członkowskie mogą wysłać uwagi lub szczegółową opinię państwu członkowskiemu, które powiadomiło o projekcie przepisów technicznych.

Państwa członkowskie UE uczestniczą w tej procedurze na równi z Komisją. Mogą przedstawiać uwagi i szczegółowe opinie na temat każdego projektu przepisów technicznych będącego przedmiotem powiadomienia.

Uwagi wysyła się na przykład wówczas, gdy zgłoszony tekst, mimo że jest zgodny z prawem Unii, budzi wątpliwości w zakresie wykładni lub wymaga doprecyzowania ustaleń w zakresie jego wdrożenia. Można w nich również przedstawić ogólną ocenę danego środka, uwzględniając ogólne zasady prawa Unii i polityki realizowane w tym kontekście, lub poinformować państwo

⁸⁰ Chociaż decyzja o niepodjęciu działań następczych w wyniku otrzymania zgłoszenia nie jest przesyłana zgłaszającemu państwu członkowskiemu, jest ona formalną decyzją Komisji.

członkowskie o jego przyszłych zobowiązaniach w odniesieniu do aktów, które mają zostać przyjęte na szczeblu UE.

Dyrektywa stanowi, że państwo członkowskie uwzględnia te uwagi „tak dalece, jak to możliwe” (art. 5 ust. 2). Państwa członkowskie na ogół jednak uwzględniają otrzymane uwagi.

W dyrektywie nie nakłada się na zgłaszające państwo członkowskie formalnego obowiązku udzielenia odpowiedzi na otrzymane uwagi. W praktyce państwa członkowskie czasami robią to dobrowolnie.

Szczegółowe opinie (omówione w dalszej części, wraz z ich konsekwencjami, w art. 6 dyrektywy) są wysyłane przez Komisję lub państwa członkowskie, gdy te stwierdzą, że przyjęcie przewidywanego środka stworzyłoby przeszkody w swobodnym przepływie towarów, swobodzie świadczenia usług społeczeństwa informacyjnego lub swobodzie przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie tych usług na rynku wewnętrznym. Celem tych szczegółowych opinii jest zmiana proponowanego środka, aby usunąć u źródła wszelkie wynikające z niego bariery dla takich swobód. W rezultacie wydania takiej opinii następuje przedłużenie okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) o trzy miesiące (w przypadku produktów) lub jeden miesiąc (w przypadku usług społeczeństwa informacyjnego).

Kwestie te dotyczą niezgodności projektu z prawem Unii, poprzez naruszenie art. 34, 49 lub 56 TFUE lub prawa wtórnego UE. Najczęstsze naruszenia wykrywane w ramach procedury powiadamiania dotyczą przepisów krajowych sprzecznych z art. 34, 49 lub 56 TFUE lub z głównymi przepisami wtórnego prawa Unii dotyczącymi swobodnego przepływu towarów lub usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności ze względu na to, że niektóre przepisy projektu nie są konieczne lub są nieproporcjonalne w stosunku do zamierzonego celu, co stanowi naruszenie wymogu określonego przez TSUE w odniesieniu do wyjątków od podstawowych swobód obowiązujących na rynku wewnętrznym w obszarze niezharmonizowanym.

Szczegółowej opinii nie można w żadnym wypadku wydać w odniesieniu do projektów przepisów zakazujących produkcji, o ile nie utrudniają swobodnego przepływu towarów (art. 7 ust. 2 dyrektywy).

Państwa członkowskie odpowiadają na szczegółowe opinie skierowane do nich przez Komisję lub inne państwa członkowskie. W szczególności państwo członkowskie, do którego skierowana jest taka opinia, musi poinformować Komisję lub inne państwa członkowskie o działaniach, jakie zamierza podjąć (wycofanie kwestionowanego tekstu, uzasadnienie jego utrzymania lub zmiana określonych przepisów w celu zapewnienia ich zgodności z zasadami rynku wewnętrznego).

Mimo że w dyrektywie nie określono czasu przewidzianego na udzielenie odpowiedzi, pożądane jest jednak, ze względów skuteczności, aby odpowiedzi udzielić możliwie jak najszybciej, najlepiej w trakcie okresów obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) wynoszących odpowiednio sześć lub cztery miesiące dla towarów i usług społeczeństwa informacyjnego.

Komisja z kolei wydaje komentarz w sprawie działań przewidzianych przez państwo członkowskie w odpowiedzi na jej szczegółową opinię w celu poinformowania państwa członkowskiego, czy środki te są odpowiednie do wyeliminowania barier w swobodnym przepływie towarów, swobodnym świadczeniu usług społeczeństwa informacyjnego lub swobodzie przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie tych usług, które to bariery

mogły powstać w wyniku przyjęcia tekstu, lub czy przedstawione uzasadnienie utrzymania treści tekstu jest możliwe do przyjęcia.

Jeżeli Komisja uzna, że odpowiedź na jej szczegółową opinię jest niezadowalająca, a projekt faktycznie przyjęto bez wprowadzenia koniecznych zmian, Komisja może wszcząć procedurę, o której mowa w art. 258 TFUE. Podobnie w przypadku przyjęcia przez państwo członkowskie projektu będącego przedmiotem powiadomienia bez zapewnienia zgodności z prawem Unii inne państwo członkowskie ma prawo wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 259 TFUE.

W odniesieniu do specyfikacji technicznych, „innych wymogów” bądź zasad dotyczących usług powiązanych ze środkami fiskalnymi lub finansowymi, ostatni akapit art. 5 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/1535 stanowi, że uwagi i szczegółowe opinie mogą dotyczyć jedynie aspektów, które mogą stwarzać bariery w swobodnym przepływie towarów lub, w stosunku do zasad dotyczących usług, swobodnym przepływie usług lub swobodzie przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie usług, a nie fiskalnych lub finansowych aspektów tego środka. Uprawnienia fiskalne państw członkowskich nie są zatem w tym względzie przedmiotem kontroli. Takie projekty korzystają również ze specjalnego traktowania, jeśli chodzi o okresy obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) (zob. art. 7 ust. 4), ponieważ w odniesieniu do przyjmowania takich tekstów przez państwa członkowskie nie ustanowiono żadnego okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill).

3. Komisja może ogłosić unijną inicjatywę na rzecz harmonizacji dotyczącą przedmiotu proponowanego środka krajowego lub stwierdzić, że taka inicjatywa jest realizowana. Konsekwencje tej reakcji, której zastosowanie przysługuje wyłącznie Komisji, opisano w art. 6 ust. 3, 4 i 5 dyrektywy (zob. poniżej).

II. Obowiązek przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill)

Artykuł 6

1. Państwa członkowskie odraczają przyjęcie projektu przepisów technicznych o trzy miesiące, począwszy od daty otrzymania przez Komisję komunikatu, o którym mowa w art. 5 ust. 1.

2. Państwa członkowskie odraczają:

- o cztery miesiące przyjęcie projektu przepisów technicznych w postaci dobrowolnego porozumienia w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. f) akapit drugi ppkt (ii),*
- bez uszczerbku dla ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu, o sześć miesięcy przyjęcie wszelkich innych projektów przepisów technicznych, z wyjątkiem projektów zasad dotyczących usług,*

począwszy od daty otrzymania przez Komisję komunikatu, o którym mowa w art. 5 ust. 1, jeżeli Komisja lub inne państwo członkowskie wyda szczegółową opinię, w ciągu trzech miesięcy od tej daty, stwierdzającą, że przewidziany środek może stworzyć bariery w swobodnym przepływie towarów w obrębie rynku wewnętrznego,

- bez uszczerbku dla ust. 4 i 5, o cztery miesiące przyjęcie projektu zasady dotyczącej usług, począwszy od daty otrzymania przez Komisję komunikatu, o którym mowa w art. 5 ust. 1, jeżeli Komisja lub inne państwo członkowskie wyda szczegółową opinię, w ciągu trzech miesięcy od tej daty, stwierdzającą, że przewidziany środek może stworzyć bariery*

w swobodnym przepływie usług lub swobodzie przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie usług w obrębie rynku wewnętrznego.

W odniesieniu do projektu zasad dotyczących usług szczegółowe opinie Komisji lub państw członkowskich nie mogą naruszać środków polityki kulturalnej, w szczególności w dziedzinie audiowizualnej, które zgodnie z prawem Unii mogą przyjmować państwa członkowskie, uwzględniając ich zróżnicowanie językowe, specyfikę krajów i regionów, jak również dziedzictwo kulturowe.

Dane państwo członkowskie przekazuje Komisji sprawozdanie dotyczące działania, jakie proponuje podjąć w wyniku otrzymania tego rodzaju opinii szczegółowych. Komisja wydaje komentarz w sprawie tej reakcji.

W odniesieniu do zasad dotyczących usług dane państwo członkowskie podaje, w stosownym przypadku, powody, dla których szczegółowe opinie nie mogą zostać uwzględnione.

Art. 6 dotyczy terminu przeprowadzenia procedury powiadamiania. Data otrzymania przez Komisję projektu krajowych przepisów technicznych zgłoszonego przez państwo członkowskie oraz wszystkich wymaganych dokumentów stanowi sygnał do rozpoczęcia okresu, w którym dane państwo członkowskie jest ściśle zobowiązane do nieprzyjmowania przedmiotowego projektu.

Ten okres nazywany jest okresem obowiązywania zasady wstrzymania (standstill).

Okres trzech miesięcy, o którym mowa w art. 6 ust. 1, to początkowy okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill). Jest to okres uznawany za niezbędny, aby umożliwić Komisji i innym państwom członkowskim przeanalizowanie projektu tekstu będącego przedmiotem powiadomienia i w razie potrzeby podjęcie stosownej reakcji⁸¹.

Oprócz tego okresu może zostać rozpoczęty dodatkowy okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), którego długość zależy od charakteru tekstu będącego przedmiotem powiadomienia oraz formy reakcji ze strony Komisji lub innych państw członkowskich. Podczas gdy uwagi przesłane do państwa członkowskiego nie przedłużają początkowego trzymiesięcznego okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), nie ma to zastosowania do szczegółowych opinii przesłanych przez Komisję lub inne państwa członkowskie.

W przypadku szczegółowej opinii dotyczącej dobrowolnego porozumienia lub projektu zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego dyrektywa stanowi, że państwa członkowskie muszą przestrzegać czteromiesięcznego okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) (art. 6 ust. 2). Oznacza to wydłużenie początkowego okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) o tylko jeden miesiąc.

W przypadku wszystkich innych projektów, które są przedmiotem szczegółowej opinii, okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) zostaje przedłużony do sześciu miesięcy.

Odroczenie przyjęcia projektu:

⁸¹ Z wyjątkiem: a) pilnych przypadków, b) przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych państw członkowskich zakazujących produkcji, o ile nie utrudniają swobodnego przepływu towarów (zob. art. 7 ust. 2), c) specyfikacji technicznych lub innych wymogów powiązanych ze środkami finansowymi lub fiskalnymi (zob. art. 7 ust. 4).

Artykuł 6

[...]

3. *Z wyłączeniem projektów zasad dotyczących usług państwa członkowskie odraczają przyjęcie projektu przepisów technicznych o 12 miesięcy, począwszy od daty otrzymania przez Komisję komunikatu, o którym mowa w art. 5 ust. 1 niniejszej dyrektywy, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od tej daty Komisja ogłosi zamiar zgłoszenia wniosku lub przyjęcia dyrektywy, rozporządzenia lub decyzji w tej sprawie zgodnie z art. 288 TFUE.*

4. *Państwa członkowskie odraczają przyjęcie projektu przepisów technicznych o 12 miesięcy, począwszy od daty otrzymania przez Komisję komunikatu, o którym mowa w art. 5 ust. 1 niniejszej dyrektywy, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od tej daty Komisja ogłosi, że przedłożony projekt przepisów technicznych dotyczy kwestii objętej wnioskiem w sprawie dyrektywy, rozporządzenia lub decyzji przedstawionym Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 288 TFUE.*

5. *Jeżeli w okresie obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), określonej w ust. 3 i 4, Rada przyjmie stanowisko w pierwszym czytaniu, to okres ten, z zastrzeżeniem ust. 6, zostaje przedłużony do 18 miesięcy.*

W art. 6 ust. 3, 4 i 5 przewidziano znacznie dłuższe okresy obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), wynikające z odroczenia nałożonego przez Komisję – i tylko przez Komisję – po przeanalizowaniu projektu. Państwo członkowskie musi opóźnić przyjęcie projektu przez okres 12 lub 18 miesięcy, jeżeli w danej dziedzinie mają zostać podjęte lub są już realizowane unijne prace harmonizacyjne.

Reakcja ta, mająca najpoważniejsze konsekwencje dla państw członkowskich pod względem czasowym, ma na celu zapobieżenie sytuacji, w której projekt będący przedmiotem powiadomienia miałby negatywny wpływ na proces harmonizacji prawodawstwa, który rozpoczął się na szczeblu Unii.

Odroczenie przyjęcia projektu przepisów krajowych może zostać nałożone przez Komisję w trzech szczególnych przypadkach:

1. Pierwszy przypadek opisano w ust. 3: gdy Komisja ogłosi zamiar zgłoszenia wniosku lub przyjęcia dyrektywy, rozporządzenia lub decyzji (innymi słowy dowolnego wiążącego aktu Unii zgodnie z art. 288 TFUE) dotyczący tego samego przedmiotu co tekst projektu przepisów technicznych.

W ustępie tym nie określono, co należy rozumieć przez „zamiar” zgłoszenia wniosku, ale chodzi o zamiar, który został wyraźnie wyrażony, na przykład poprzez umieszczenie w rocznym programie działalności legislacyjnej Komisji.

Państwo członkowskie musi wówczas przestrzegać okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) trwającego 12 miesięcy.

W dziedzinie usług społeczeństwa informacyjnego Komisja nie może wymagać odroczenia przyjęcia projektu jedynie poprzez stwierdzenie zamiaru zgłoszenia wniosku lub przyjęcia wiążącego aktu Unii dotyczącego przedmiotu tego tekstu. Fakt, że Komisja jest w trakcie opracowywania projektu aktu Unii nie jest wystarczającym uzasadnieniem dla wprowadzenia

dwunastomiesięcznego okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) dla danego państwa członkowskiego.

2. Drugi przypadek (ust. 4) ma miejsce, gdy Komisja ogłosi, że przedłożony projekt przepisów technicznych dotyczy kwestii objętej wnioskiem w sprawie dyrektywy, rozporządzenia lub decyzji przedstawionym Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

W tym przypadku – tak jak w poprzednim – zgłaszające państwo członkowskie musi przestrzegać okresu obowiązywania zasady wstrzymania trwającego 12 miesięcy. W przeciwieństwie do poprzedniego przypadku skutek ten dotyczy również usług społeczeństwa informacyjnego.

3. Trzeci szczególny przypadek opisano w ust. 5 i dotyczy on sytuacji, gdy Rada przyjmie wspólne stanowisko podczas dwunastomiesięcznego odroczenia nałożonego w dwóch poprzednich sytuacjach. W tym przypadku dyrektywa stanowi, że okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) nałożony na państwo członkowskie zostaje przedłużony do 18 miesięcy.

Należy podkreślić, że „wspólne stanowisko”, o którym mowa w tym ustępie, stanowi etap procesu legislacyjnego Unii w ramach zwykłej procedury ustawodawczej (zwanej wcześniej współdecyzją)⁸². Procedura ta przewiduje drugie czytanie tekstu przez Parlament Europejski, gdy Rada zmieni stanowisko Parlamentu Europejskiego, co wyjaśnia potrzebę przedłużenia okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill).

6. *Obowiązki określone w ust. 3, 4 i 5 wygasają:*

- a) *gdy Komisja powiadomi państwa członkowskie, że nie zamierza już przygotowywać wniosku w sprawie lub przyjmować wiążącego aktu;*
- b) *gdy Komisja poinformuje Państwa Członkowskie o wycofaniu swojego wniosku lub projektu;*
- c) *gdy Parlament Europejski i Rada albo Komisja przyjmą wiążący akt prawny.*

Ust. 6 dotyczy wygaśnięcia okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) nałożonego na państwo członkowskie w przypadku, gdy przyjęcie projektu przepisów technicznych zostało odroczone przez Komisję.

Ponieważ nie ma pewności co do czasu trwania procesu, który doprowadzi do ostatecznego zatwierdzenia przepisów Unii, Komisja stosuje ten instrument z zachowaniem ostrożności.

Logiczne jest, że w przypadku gdy działanie przewidziane lub będące w toku na szczeblu Unii nie przynosi rezultatu, obowiązki przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) nałożone na mocy ust. 3, 4 i 5 powinny wygasnąć, aby umożliwić państwom członkowskim zakończenie odroczonej pracy legislacyjnej na szczeblu krajowym i przyjęcie przepisów technicznych.

⁸² Wprowadzona Traktatem z Maastricht w 1992 r., jej stosowanie zostało rozszerzone w 1999 r. Wraz z przyjęciem traktatu lizbońskiego współdecyzja została przemianowana na zwykłą procedurę ustawodawczą i stała się główną procedurą podejmowania decyzji stosowaną przy przyjmowaniu przepisów UE (art. 289 i 294 TFUE).

Te obowiązki przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) również wygasają z chwilą przyjęcia przez Radę i Parlament lub z chwilą przyjęcia przez Komisję zapowiedzianego wiążącego aktu Unii.

Procedura w trybie pilnym:

Artykuł 6

[...]

7. *Ust. 1–5 nie stosuje się w przypadkach, gdy:*

a) z nagłych powodów, spowodowanych przez poważne i nieprzewidziane okoliczności odnoszące się do ochrony zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, ochrony zwierząt lub roślin oraz, w stosunku do zasad dotyczących usług, również do porządku publicznego, w szczególności ochrony nieletnich, państwo członkowskie jest zobowiązane przygotować przepisy techniczne w bardzo krótkim czasie, w celu ich natychmiastowego przyjęcia i wprowadzenia w życie bez możliwości jakichkolwiek konsultacji; lub

b) z nagłych powodów, spowodowanych przez poważne okoliczności odnoszące się do ochrony bezpieczeństwa i integralności systemu finansowego, w szczególności ochrony deponentów, inwestorów i osób ubezpieczonych, państwo członkowskie jest zobowiązane natychmiast przyjąć i wprowadzić w życie przepisy w sprawie usług finansowych.

W komunikacie, o którym mowa w art. 5, państwa członkowskie przedstawiają powody pilności podjętych środków. Komisja, najszybciej jak to możliwe, przedstawia opinie w sprawie komunikatu. Podejmuje ona stosowne działanie w przypadkach, gdy procedura ta jest niewłaściwie stosowana. Parlament Europejski jest na bieżąco informowany przez Komisję.

Ustęp ten stanowi, że okresy obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) nie mają zastosowania w przypadku, gdy państwo członkowskie w celu zareagowania na nagłą, poważną i nieprzewidywalną sytuację, taką jak na przykład klęska żywiołowa (konieczność ochrony ludzi, atmosfery, gleby lub wody), epidemia itp., jest zobowiązane przygotować przepisy techniczne do natychmiastowego przyjęcia, nie mając przy tym czasu na uprzednie skonsultowanie się z Komisją i innymi państwami członkowskimi. Taka sytuacja ma miejsce na przykład w przypadku, gdy państwo członkowskie wprowadza regulacje mające na celu kontrolę lub zakaz nowych rodzajów środków odurzających, substancji psychotropowych, produktów leczniczych lub wprowadza środki zwalczania terroryzmu.

W odniesieniu do zasad dotyczących usług państwa członkowskie mogą powoływać się na klauzulę pilności również z nagłych powodów spowodowanych przez poważne i nieprzewidziane okoliczności związane z porządkiem publicznym, w szczególności z ochroną nieletnich. Koncepcja ta odzwierciedla szczególną wagę, jaką prawodawca Unii przywiązuje do ochrony nieletnich w kontekście usług społeczeństwa informacyjnego. Wniosek o tryb pilny przyjęto m.in. w odniesieniu do projektów środków dotyczących ochrony użytkowników internetu przed stronami internetowymi nawołującymi do aktów terrorystycznych lub pochwalającymi takie akty oraz stronami internetowymi rozpowszechniającymi nielegalne zdjęcia pornograficzne, a także w odniesieniu do projektów przepisów dotyczących uzgodnień w sprawie współpracy między dostawcami usług zapewniających szyfrowaną komunikację

a organami krajowymi upoważnionymi do gromadzenia informacji niejawnych w kontekście ekspansji tzw. Państwa Islamskiego.

Na klauzulę pilności można się również powołać w przypadku przepisów dotyczących usług finansowych, z nagłych powodów, spowodowanych przez poważne okoliczności odnoszące się do ochrony bezpieczeństwa i integralności systemu finansowego, w szczególności ochrony deponentów, inwestorów i osób ubezpieczonych. Ta szczególna i mniej rygorystyczna forma klauzuli pilności jest przewidziana wyłącznie w dziedzinie usług finansowych społeczeństwa informacyjnego ze względu na pewne ryzyko i wymogi charakterystyczne dla tego sektora.

Te wyjątkowe okoliczności nie zwalniają państwa członkowskiego z obowiązku powiadomienia Komisji o planowanych środkach i wyraźnego uzasadnienia swojego wniosku o nadanie trybu pilnego w momencie przekazania projektu tekstu. W pkt 12 wiadomości dotyczącej powiadomienia zgłaszające państwo członkowskie musi wskazać, na podstawie ograniczonych kryteriów i interesu publicznego wymienionych w dyrektywie w odniesieniu do pilności, powody, dla których nie może czekać z przyjęciem projektu przepisów technicznych aż upłynie trzymiesięczny okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill).

Komisja musi ocenić, czy zastosowanie trybu pilnego jest uzasadnione i, najszybciej jak to możliwe, przedstawić swoją opinię w sprawie komunikatu.

W praktyce Komisja przeprowadza bardzo dokładną analizę podanych powodów na podstawie dwóch kryteriów zawartych w art. 6 ust. 7, tj. powagi sytuacji oraz (oprócz usług finansowych) jej nieprzewidywalnego charakteru, biorąc pod uwagę interes publiczny, o którym mowa w tym artykule. Te dwa kryteria (powaga i nieprzewidywalność) są kryteriami łącznymi. Pilne przyjęcie jest konieczne, w zależności od przypadku, w celu zapewnienia ochrony zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, ochrony zwierząt lub roślin oraz w stosunku do zasad dotyczących usług, również ze względu na porządek publiczny, w szczególności ochronę nieletnich, a także ochronę bezpieczeństwa i integralności systemu finansowego, w szczególności ochronę deponentów, inwestorów i osób ubezpieczonych.

Jeżeli Komisja uzna, że kryteria te nie zostały spełnione, odrzuca wniosek o rozpatrzenie projektu w trybie pilnym, a okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) rozpoczyna się od daty powiadomienia. W przeciwnym razie Komisja może wyrazić zgodę na zastosowanie tej procedury.

Tytułem przykładu ani termin transpozycji dyrektywy, ani postępowanie przed TSUE nie mogą być uznane za nieprzewidziane okoliczności w rozumieniu art. 6 ust. 7 dyrektywy. Odmawia się również zastosowania procedury w trybie pilnym, gdy uzasadnienie opiera się na względach czysto ekonomicznych lub na programie politycznym opracowywanym przed wyborami. Należy przypomnieć, że w art. 6 ust. 7 dyrektywy zawarto zwolnienia z obowiązku przestrzegania przez państwa członkowskie okresów obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) przewidzianych w art. 6 ust. 1–5. Jako taki podlega on wykładni ścisłej⁸³.

⁸³ Wyrok TSUE z dnia 26 października 2006 r. w sprawie C-65/05, Komisja/Grecja, EU:C:2006:673 oraz wyrok TSUE z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie C-307/13, *Ivansson i in.*, EU:C:2014:2058.

Decyzja w sprawie procedury w trybie pilnym nie ma wpływu na dokonywaną przez Komisję ocenę merytoryczną przepisów technicznych, a mianowicie na analizę zgodności projektu będącego przedmiotem powiadomienia lub przyjętego środka z prawem Unii.

W przypadku przyjęcia środków, w odniesieniu do których odrzucono wniosek o tryb pilny, bez zachowania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), Komisja może wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 258 TFUE, przeciwko danemu państwu członkowskiemu z powodu naruszenia zobowiązań przewidzianych w dyrektywie.

III. Wyjątki od obowiązku powiadamiania i przestrzegania okresów obowiązywania zasady wstrzymania (standstill)

Artykuł 7

Artykuł ten stanowi uzupełnienie art. 5 i 6 dyrektywy, ponieważ wprowadzono w nim wyjątki od obowiązku powiadamiania o projektach krajowych przepisów technicznych. Przewidziano w nim również pewne wyjątki od obowiązku przestrzegania okresów obowiązywania zasady wstrzymania (standstill), o którym mowa w art. 6.

1. Art. 5 i 6 nie stosuje się do tych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich lub dobrowolnych porozumień, dzięki którym państwa członkowskie:

- a) przestrzegają wiążących aktów prawnych Unii, które skutkują przyjęciem specyfikacji technicznych lub zasad dotyczących usług;*
- b) wypełniają zobowiązania wynikające z umów międzynarodowych, które skutkują przyjęciem wspólnych specyfikacji technicznych lub zasad dotyczących usług w Unii;*

Ograniczenia takich wyjątków można najlepiej zilustrować, odnosząc się do podstawowego celu dyrektywy, jakim jest zniesienie nieuzasadnionych barier w handlu.

Jeżeli państwa członkowskie przyjmą ten sam zestaw przepisów wymaganych przez akt Unii, bariery w handlu i różnice między przepisami krajowymi zostaną jednocześnie usunięte, a procedura określona w dyrektywie nie będzie już potrzebna

Rozumowanie jest tu tożsame z tym stosowanym w odniesieniu do umów międzynarodowych: jeżeli w umowie takiej zawarto precyzyjne postanowienia i nie pozostawiono pola do rozbieżności, przyjęcie przez wszystkie państwa członkowskie jednolitego zestawu zasad zasadniczo nie powinno powodować barier w handlu. Zwolnienie to stosuje się w odniesieniu do umów międzynarodowych, których sygnatariuszami są wszystkie państwa członkowskie.

Sytuacja jest inna, gdy akt Unii lub umowę międzynarodową wdraża się za pomocą środków, które mogą różnić się w poszczególnych państwach członkowskich, lub gdy jednolite przepisy, które muszą być transponowane, uzupełnia się o zasady o pochodzeniu czysto krajowym.

W kilku wyrokach uzasadniono zakres wyjątku ustanowionego w art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy (UE) 2015/1535, zgodnie z którym państwa członkowskie nie są zobowiązane do powiadamiania o tekstach, dzięki którym przestrzegają wiążących aktów prawnych Unii, które skutkują przyjęciem specyfikacji technicznych lub zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego.

W 1996 r.⁸⁴ Trybunał przypomniał, że musi istnieć bezpośredni związek między wiążącym aktem prawnym Unii a środkiem krajowym, aby ten ostatni można było uznać za środek wykonawczy objęty zwolnieniem z wymogu powiadomienia na mocy art. 10 dyrektywy 83/189/EWG (obecnie art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy (UE) 2015/1535).

W 1999 r., w sprawach połączonych *Albers, Van den Berkmortel i Nuchelmans*⁸⁵, Trybunał uznał, że wydając zakaz podawania *Clenbuterolu* bydłu opasowemu, Niemcy wypełniły swoje zobowiązania wynikające z dyrektywy 86/469/EWG dotyczącej badań zwierząt i świeżego mięsa na obecność pozostałości, a zatem odnośne przepisy techniczne były zwolnione z obowiązku powiadomienia na podstawie art. 10 dyrektywy 83/189/EWG (obecnie art. 7 dyrektywy (UE) 2015/1535).

Z kolei w wyroku⁸⁶ w sprawie *Unilever* Trybunał wskazał, że nie można powoływać się na art. 10 dyrektywy 98/34/WE (obecnie art. 7 dyrektywy (UE) 2015/1535), gdy w przepisie dyrektywy pozostawiono państwu członkowskiemu wystarczające pole manewru. Tak było w tym przypadku. Włochy stwierdziły, że dyrektywa Rady 79/112/EWG dotycząca etykietowania środków spożywczych nakłada obowiązek umieszczania na etykiecie danych szczegółowych dotyczących miejsca pochodzenia lub wysyłki produktu w przypadkach, gdy zaniechanie podania takich danych szczegółowych mogłoby w istotnym stopniu wprowadzić konsumenta w błąd co do rzeczywistego miejsca pochodzenia lub wysyłki środka spożywczego. Trybunał uznał, że przepis ten sformułowany w sposób ogólny i pozostawiono w nim wystarczające pole manewru. W związku z tym przepisów krajowych dotyczących oznakowania, które odnoszą się do pochodzenia oliwy z oliwek nie można uznać za przepisy krajowe zgodne z wiążącym wspólnotowym aktem prawnym w rozumieniu art. 10 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 98/34/WE (obecnie art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy (UE) 2015/1535).

Trybunał potwierdził tę wykładnię zważającą art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy w wyroku w sprawie *Canal Satélite Digital*⁸⁷. W wyroku tym Trybunał powtórzył, że z art. 10 dyrektywy 98/34/WE (obecnie art. 7 dyrektywy (UE) 2015/1535) wynika, że obowiązek powiadomienia i obowiązek przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (*standstill*) nie ma zastosowania do przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych państw członkowskich ani do dobrowolnych porozumień, dzięki którym państwa członkowskie stosują się do wiążących środków unijnych, które skutkują przyjęciem specyfikacji technicznych. W zakresie, w jakim środek krajowy będący przedmiotem postępowania głównego transponował dyrektywę 95/47/WE w sprawie stosowania norm transmisji sygnałów telewizyjnych, i tylko w tym zakresie, nie byłoby obowiązku zgłoszenia go na podstawie dyrektywy 98/34/WE (obecnie dyrektywa (UE) 2015/1535). Uwzględniając jednak treść dyrektywy 95/47/WE, Trybunał uznał, że omawiane przepisy krajowe, w zakresie, w jakim ustanawiały one system uprzedniego zezwolenia administracyjnego, którego w rzeczywistości nie przewidziano w dyrektywie 95/47/WE – nie mogą kwalifikować się jako przepisy, dzięki którym państwo członkowskie przestrzega wiążącego środka wspólnotowego skutkującego przyjęciem specyfikacji technicznych.

To samo argumentowanie stosuje się do środków przyjętych w celu zapewnienia zgodności z umową międzynarodową zawierającą przepisy szczegółowe, dla których wdrożenia nie

⁸⁴ Sprawa C-289/94, *Komisja/Włochy*, EU:C:1996:330.

⁸⁵ Sprawa C-425/97, *Albers*, sprawa C-426/97, *Van den Berkmortel*, sprawa C-427/97, *Nuchelmans*, EU:C:1999:243.

⁸⁶ Sprawa C-443/98, *Unilever*, EU:C:2000:496.

⁸⁷ Sprawa C-390/99, *Canal Satélite Digital*, EU:C:2002:34.

przewidziano możliwości rozbieżności. Środki przyjęte w celu zapewnienia zgodności z umową, której stronami są wszystkie państwa członkowskie, są objęte zakresem tego zwolnienia; jeśli środki te przyjęto w celu zapewnienia zgodności z umową, której stronami są nie wszystkie państwa członkowskie, podlegają obowiązkowi powiadomienia.

c) stosują klauzule bezpieczeństwa wprowadzone przez wiążące akty prawne Unii

Państwa członkowskie nie muszą powiadamiać Komisji na podstawie dyrektywy (UE) 2015/1535, o projektach środków tymczasowych, do których podjęcia są upoważnione na mocy klauzuli ochronnej zawartej w dyrektywach UE, zgodnie z art. 114 TFUE. W ust. 10 tego artykułu określono, że „środki harmonizujące obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę ochronną upoważniającą państwa członkowskie do podjęcia, z jednego lub więcej powodów pozagospodarczych, o których mowa w artykule 36, środków tymczasowych poddanych unijnej procedurze kontrolnej”.

Te powody pozagospodarcze mogą być związane z względami moralności publicznej, porządku lub bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej lub archeologicznej, bądź ochrony własności przemysłowej i handlowej.

d) stosują art. 12 ust. 1 dyrektywy [...] 2001/95/WE⁸⁸.

Państwa członkowskie nie muszą zgłaszać na podstawie dyrektywy (UE) 2015/1535 projektów krajowych przepisów technicznych dotyczących stosowania art. 12 ust. 1 dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów.

Artykuł ten stanowi, że „w przypadku gdy państwo członkowskie przyjmuje lub podejmuje decyzję o przyjęciu, zaleca czy ustala z producentami i dystrybutorami, dobrowolnie bądź na zasadzie obowiązku, środki albo działania mające na celu zapobieżenie, ograniczenie czy nałożenie szczególnych warunków w odniesieniu do ewentualnej dystrybucji lub stosowania na jego terytorium produktów ze względu na poważne zagrożenie, zobowiązane jest niezwłocznie zgłosić ten fakt do wiadomości Komisji za pośrednictwem systemu RAPEX⁸⁹. *Niezwłocznie powiadamia Komisję o zmianie bądź wycofaniu takiego środka czy działania [...].*

e) ograniczają się do wykonania orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Państwa członkowskie nie muszą powiadamiać o środkach krajowych, których jedynym celem jest wykonanie orzeczenia TSUE dotyczącego aspektu innego niż powiadomienie o przepisach

⁸⁸ Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz.U. L 11 z 15.1.2002, s. 4).

⁸⁹ RAPEX, którego podstawą prawną jest dyrektywa 2001/95/WE w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, służy jako pojedynczy system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach konsumenckich. System RAPEX obejmuje zakresem wszystkie produkty nieżywnościowe przeznaczone dla konsumentów lub takie, które możliwych do przewidzenia warunkach mogą być używane przez konsumentów, z wyjątkiem produktów farmaceutycznych i medycznych.

technicznych. Orzeczenia tego Trybunału, który odpowiada za zapewnienie zgodności z prawem Unii, muszą być wykonywane bezzwłocznie.

- f) ograniczają się do wprowadzenia zmiany przepisów technicznych w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. f), zgodnie z wnioskiem Komisji zmierzającym do usunięcia przeszkód w handlu lub, w przypadku zasad dotyczących usług, w swobodnym przepływie usług lub w swobodzie przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych w dziedzinie usług.*

Państwa członkowskie nie są zobowiązane do powiadamiania o środkach krajowych mających na celu wyłącznie zmianę przepisów technicznych w celu usunięcia przeszkód w odpowiedzi na wniosek Komisji, na przykład w formie szczegółowej opinii lub uwag, ponieważ środki te są ściśle zgodne z celem dyrektywy (UE) 2015/1535⁹⁰.

- 2. Art. 6 nie stosuje się do przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich zakazujących produkcji, o ile nie utrudniają swobodnego przepływu towarów.*

Zgodnie z warunkami tego ustępu okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) nie ma zastosowania do środków mających na celu zakazanie produkcji w zakresie, w jakim nie stanowią one przeszkody dla swobodnego przepływu towarów w Unii. W tym przypadku oczywiste jest, że odroczenie przyjęcia środków ma sens tylko wtedy, gdy zakazy produkcji stanowią potencjalne ryzyko stworzenia technicznej bariery dla handlu na rynku wewnętrznym.

- 3. Art. 6 ust. 3–6 nie stosuje się do porozumień dobrowolnych, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. f) akapit drugi ppkt (ii).*

Zgodnie z postanowieniami tego ustępu odroczenie oraz obowiązki przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) mające zastosowanie do projektów przepisów krajowych dotyczących kwestii objętych bieżącymi lub zbliżającymi się pracami legislacyjnymi na szczeblu Unii nie mają zastosowania do porozumień dobrowolnych.

Środki fiskalne lub finansowe

- 4. Art. 6 nie stosuje się do specyfikacji technicznych lub innych wymogów bądź zasad dotyczących usług, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. f) akapit drugi ppkt (iii).*

Jeśli chodzi o projekty przepisów technicznych dotyczących środków fiskalnych lub finansowych, uznano, że nie należy stosować obowiązku przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) w odniesieniu do środków związanych z systemem fiskalnym państw członkowskich.

⁹⁰ Sprawa C-26/11, Belgische Petroleum Unie i in., EU:C:2013:44.

Brak obowiązku przestrzegania okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) przez zgłaszające państwo członkowskie nie wyklucza jednak możliwości ustosunkowania się przez Komisję lub inne państwo członkowskie do tych projektów w formie uwag lub szczegółowych opinii (zob. art. 7 ust. 4).

* * *

Na podstawie brzmienia art. 5, 6 i 7 dyrektywy (UE) 2015/1535 można stwierdzić, że procedura udzielania informacji mająca zastosowanie do przepisów technicznych jest dość złożona. W wytycznych opracowanych przez służby Komisji i przekazanych krajowym punktom kontaktowym szczegółowo wyjaśniono, jak procedura działa w praktyce (np.: Praktyczne wytyczne dotyczące definicji „środków fiskalnych lub finansowych” i powiadamiania o takich środkach do celów dyrektywy (UE) 2015/1535, lub Wytyczne dotyczące zarządzania procedurą w trybie pilnym zgodnie z art. 6 ust. 7 dyrektywy (UE) 2015/1535).

Ponadto przepisami dyrektywy w sprawie przepisów technicznych nałożono na państwa członkowskie bardzo surowe obowiązki, które równoważą prawo do reagowania na projekty przepisów krajowych przygotowywane przez inne państwa członkowskie oraz możliwość oszczędzenia czasu na znacznie bardziej złożone procedury, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym, które wynikałyby z procedur *ex post* ograniczonych wyłącznie do usuwania już istniejących przeszkód regulacyjnych.

Jeżeli państwa członkowskie nie wywiązują się z obowiązku powiadamiania Komisji o swoich projektach przepisów technicznych lub nie przestrzegają okresów obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) określonych w dyrektywie, Komisja, jak już wspomniano, może wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE. Jeżeli dane państwo członkowskie nie przestrzega prawa Unii, procedura ta może doprowadzić do wydania przez TSUE wyroku w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego⁹¹.

Osoby prywatne mogą ze swojej strony powoływać się na fakt, że przepisów technicznych, do których przestrzegania są zobowiązane, ale których nie zgłoszono, nie można wobec nich egzekwować⁹². Ponadto w wyroku w sprawie Unilever TSUE stwierdził, że środek, o którym powiadomiono, ale który został następnie przyjęty w okresie obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) przewidzianym w art. 6 dyrektywy (UE) 2015/1535, nie może być egzekwowany wobec osób prywatnych⁹³.

⁹¹ Odesłania do tych orzeczeń znajdują się w punkcie III bibliografii.

⁹² Sprawa C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172; sprawa C-226/97, Lemmens, EU:C:1998:296; sprawa C-26/11, Belgische Petroleum Unie i in., EU:C:2013:44; sprawa C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295 oraz sprawa C-336/14, Ince, EU:C:2016:72; Sprawa C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

⁹³ Sprawa C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496 i sprawa C-95/14, Unic i Uni.co.pel, EU:C:2015:492.

ROZDZIAŁ III: PROCEDURA UDZIELANIA INFORMACJI W ODNIESIENIU DO NORM

W związku z tym, że od 1 stycznia 2013 r. normalizacja europejska jest przedmiotem przepisów szczegółowych⁹⁴, sekcję dotyczącą normalizacji usunięto z dyrektywy 98/34/WE⁹⁵, z wyjątkiem obecnego art. 4 dyrektywy (UE) 2015/1535 (dawny art. 7 ust. 2 akapit drugi dyrektywy 98/34/WE).

Artykuł 4

Państwa członkowskie informują Komisję, zgodnie z art. 5 ust. 1, o wszelkich wnioskach składanych w instytucjach normalizacyjnych o przygotowanie specyfikacji technicznych lub normy dla konkretnych produktów w celu wprowadzenia przepisów technicznych dla takich produktów w formie projektów przepisów technicznych, a także podają powody ich wprowadzenia.

Normy zdefiniowano jako specyfikacje techniczne o nieobowiązkowym charakterze przyjęte przez uznane jednostki normalizacyjne do wielokrotnego lub ciągłego stosowania.

Artykuł ten dotyczy konkretnych przypadków, w których normy krajowe mają stać się obowiązkowe dla państw członkowskich poprzez przepisy techniczne.

W celu wyegzekwowania przestrzegania norm, które są zasadniczo dobrowolne, państwo członkowskie może skorzystać z dwóch procedur:

- może nadać istniejącym normom charakter obowiązkowy, tym samym przekształcając je w przepisy techniczne;
- może również zwrócić się do jednostki normalizacyjnej swojego kraju o przygotowanie norm w celu ustanowienia przepisów technicznych.

Art. 4 nakłada na państwa członkowskie obowiązek powiadamiania Komisji o skierowanych do krajowych jednostek normalizacyjnych wnioskach o przygotowanie przepisów technicznych (w pierwszym przypadku) lub normy krajowej (w drugim przypadku) dla konkretnych produktów w celu wprowadzenia przepisów technicznych.

Powód nałożenia tego obowiązku jest prosty: normy krajowe stające się częścią lub będące uzupełnieniem krajowych przepisów technicznych mogą stanowić przeszkodę we właściwym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

⁹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej (Dz.U. L 316 z 14.11.2012, s. 12).

⁹⁵ W sprawie T-229/17, Niemcy/Komisja, EU:T:2019:236 Sąd potwierdził, że rozporządzeniem (UE) nr 1025/2012 usunięto z dyrektywy 98/34/WE wszystkie przepisy dotyczące europejskiej procedury harmonizacji.

ROZDZIAŁ IV: STAŁY KOMITET

Artykuł 2

Powołuje się Stały Komitet, złożony z przedstawicieli mianowanych przez państwa członkowskie, którzy mogą korzystać z pomocy ekspertów oraz doradców; przewodniczący jest przedstawicielem Komisji.

Komitet sporządza własny regulamin.

Artykuł 3

1. Komitet spotyka się przynajmniej dwa razy do roku.

Komitet zbiera się w specjalnym składzie w celu zbadania problemów dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego.

2. Komisja przedkłada Komitetowi sprawozdanie z wdrożenia i stosowania procedur ustanowionych w niniejszej dyrektywie i przedstawia projekty zmierzające do zniesienia istniejących lub przewidywanych barier w handlu.

3. Komitet przedstawia swoją opinię odnośnie do komunikatów i projektów, o których mowa w ust. 2, i w związku z tym może w szczególności zaproponować, aby Komisja:

- a) zapewniła, gdzie stosowne, w celu uniknięcia ryzyka barier w handlu, aby początkowo zainteresowane państwa członkowskie zdecydowały między sobą o stosownych środkach;*
- b) podjęła wszelkie stosowne środki;*
- c) określiła obszary, w których konieczna wydaje się harmonizacja, i jeżeli pojawi się taka konieczność, przeprowadziła stosowną harmonizację w danym sektorze.*

4. Komisja musi się konsultować z Komitetem:

- a) przy podejmowaniu decyzji odnośnie do wyboru konkretnego systemu służącego do wymiany informacji przewidzianego w niniejszej dyrektywie oraz przy wszelkich jego zmianach;*
- b) podczas sprawdzania działania systemu przewidzianego w niniejszej dyrektywie.*

5. Komisja może konsultować z Komitetem każdy wstępny projekt przepisów technicznych, który został do niej przekazany.

6. Na wniosek przewodniczącego Komitetu lub państwa członkowskiego wszelkie zagadnienia dotyczące wdrożenia niniejszej dyrektywy mogą zostać skierowane do Komitetu.

7. Obrady Komitetu oraz informacje, które zostają mu przedłożone, są poufne.

Jednakże Komitet i organy krajowe, pod warunkiem że podjęte są konieczne środki ostrożności, mogą konsultować się w celu uzyskania opinii eksperckiej z osobami fizycznymi lub prawnymi, włącznie z osobami z sektora prywatnego.

8. W odniesieniu do zasad dotyczących usług Komisja i Komitet mogą zasięgać opinii osób fizycznych lub prawnych, z branży przemysłowej lub środowiska akademickiego oraz, gdy jest to możliwe, reprezentatywnych organów zdolnych do wydawania ekspertyzy w sprawie celów socjalnych i społecznych oraz skutków każdego projektu zasady dotyczącej usług, oraz uwzględniać ich opinie, w przypadku gdy się o to do nich zwrócono.

W art. 2 i 3 opisano skład i rolę Stałego Komitetu.

Komitet składa się z przedstawicieli organów krajowych państw członkowskich, a jego przewodniczącym jest przedstawiciel Komisji. Jego kompetencje obejmują przepisy techniczne i stanowi on forum do dyskusji dotyczących wszystkich kwestii związanych z wdrażaniem dyrektywy. Odgrywa on zatem bardzo ważną rolę w nadzorowaniu funkcjonowania procedury oraz w badaniu kwestii dotyczących polityki wynikających z powiadomień, a także w tworzeniu sieci administracyjnej między organami krajowymi.

Zasady funkcjonowania tego organu zostały uzgodnione przez państwa członkowskie i Komisję, ponieważ dyrektywa stanowi, że Komitet sporządza własny regulamin. Jedyne wymogi, jakie nałożono dyrektywą na Stały Komitet to obowiązek spotykania się przynajmniej dwa razy w roku oraz zagwarantowanie poufności w odniesieniu zarówno do przekazywanych mu informacji, jak i prowadzonych przez niego prac.

Ten obowiązek zachowania dyskrecji nie uniemożliwia jednak Komitetowi i organom krajowym korzystania z wiedzy fachowej osób fizycznych lub prawnych z sektora prywatnego, które są w stanie przeanalizować projekty przepisów, o których powiadomiono, oraz wydać opinię na ich temat. Doradztwo to może okazać się niezbędne, ponieważ organy krajowe państw członkowskich nie zawsze dysponują niezbędną wiedzą i zasobami do wykonania tego zadania. W dyrektywie zapewniono taką możliwość, chyba że – zgodnie z art. 5 ust. 4 – państwa członkowskie wyraźnie zażądają, aby zgłoszone przez nie powiadomienia traktować jako poufne. W takim przypadku Komitet musi wprowadzić niezbędne środki ostrożności w celu ochrony uzasadnionych i należycie usprawiedliwionych interesów państw członkowskich.

W praktyce Stały Komitet spotyka się dwa razy w roku. Jego posiedzenia zwołuje Komisja.

Posiedzenia Stałego Komitetu umożliwiają służbom Komisji i państwom członkowskim wymianę poglądów na temat wszystkich aspektów stosowania dyrektywy.

W ramach tych posiedzeń dowolne zagadnienie dotyczące wdrożenia dyrektywy można skierować do Stałego Komitetu na wniosek jego przewodniczącego lub państwa członkowskiego.

Ponadto Komisja musi się konsultować z Komitetem w niektórych kwestiach, w tym w sprawie wyboru systemu, który ma być w praktyce stosowany do wymiany informacji na podstawie dyrektywy.

Komitet wyraża opinię na temat wniosków przedstawionych przez Komisję w celu ograniczenia istniejących lub potencjalnych barier w handlu: może na przykład zwrócić się do Komisji o promowanie dialogu między państwami członkowskimi, tak aby mogły one wypracować – w zastosowaniu zasady pomocniczości – rozwiązania między sobą. Zachęcanie do takiego dialogu

jest zgodne z duchem dyrektywy (UE) 2015/1535, której celem jest usuwanie barier u źródła poprzez zapobieganie, a nie przymus.

Co dwa lata Komisja przedkłada Komitetowi sprawozdanie ze stosowania dyrektywy, które Komitet przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu (zob. art. 8).

Stały Komitet może w szczególności zwrócić się do Komisji o określenie obszarów, w których konieczna jest harmonizacja przepisów krajowych, oraz o rozpoczęcie prac na szczeblu europejskim (przygotowanie wniosku dotyczącego dyrektywy lub rozporządzenia).

Sporządza on wykaz organów krajowych innych niż instytucje rządowe na szczeblu centralnym, których przepisy techniczne wchodzi w zakres dyrektywy, oraz analizuje wszelkie projekty zmian do tej dyrektywy.

Komitet jest również forum do dyskusji na wiele tematów, od problemów technicznych napotykanym przy wymianie informacji pocztą elektroniczną po trudności wynikające z nakładania się procedury powiadamiania określonej w dyrektywie (UE) 2015/1535 z procedurami powiadamiania przewidzianymi w innych aktach Unii.

Oprócz posiedzenia Stałego Komitetu spotkania organizowane w państwach członkowskich rozszerzają, w stosownych przypadkach, bezpośrednie kontakty między przedstawicielami organów krajowych odpowiedzialnych za projekty przepisów technicznych a służbami Komisji.

Posiedzenia te są również okazją do kontaktów z przedstawicielami jednostek centralnych państw członkowskich odpowiedzialnych za stosowanie dyrektywy (UE) 2015/1535, a ich celem jest rozstrzyganie praktycznych problemów napotykanym przy stosowaniu procedury udzielania informacji, znalezienie rozwiązań, które umożliwią zamknięcie postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wszczętych przez Komisję w związku z niewywiązaniem się z obowiązku powiadamiania o projektach przepisów krajowych, lub uniknięcie takich postępowań.

ROZDZIAŁ V – STOSOWANIE DYREKTYWY

I. Sprawozdania i statystyki

Artykuł 8

Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu co dwa lata sprawozdanie ze stosowania niniejszej dyrektywy.

Komisja publikuje roczne statystyki dotyczące otrzymanych notyfikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

W artykule tym określono zobowiązania Komisji w zakresie gwarantowania przejrzystości informacji dotyczących stosowania dyrektywy (UE) 2015/1535 zarówno w odniesieniu do instytucji Unii Europejskiej i organów reprezentujących interesy polityczne i gospodarcze obywateli Unii, jak i samych obywateli.

W sprawozdaniach, które Komisja musi przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, opisuje się funkcjonowanie dyrektywy w okresie odniesienia⁹⁶.

Specjalne sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z oceny stosowania dyrektywy 98/34/WE w dziedzinie usług społeczeństwa informacyjnego opublikowano w 2003 r. w celu oceny sytuacji po rozszerzeniu zakresu dyrektywy na ten sektor w sierpniu 1999 r.⁹⁷

II. Odniesienie do dyrektywy przy przyjmowaniu przepisów technicznych

Artykuł 9

Przepisy techniczne przyjmowane przez państwa członkowskie muszą zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub takie odniesienie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonania takiego odniesienia określają państwa członkowskie.

W artykule tym zobowiązano państwa członkowskie do zawarcia odniesienia do dyrektywy (UE) 2015/1535 w tekście nowych przepisów technicznych, które przyjmują, albo jako uzupełnienie tekstu w chwili jego publikacji. Brzmienie tego odniesienia pozostawia się uznaniu państw członkowskich.

Chociaż odniesienie to nie stanowi bezwzględnej gwarancji przestrzegania przez państwo członkowskie dyrektywy, pozwala przynajmniej domniemywać, że należycie powiadomiono o przepisach technicznych.

Obowiązek ten ma zasadnicze znaczenie dla osób prywatnych, które są uprawnione do dochodzenia swoich praw w przypadku przyjęcia przepisów technicznych bez uprzedniego powiadomienia (zob. orzecznictwo, o którym mowa poniżej w rozdziale VI).

III. Harmonogram i metody stosowania

⁹⁶ Odesłania do tych orzeczeń znajdują się w punkcie I bibliografii.

⁹⁷ COM(2003) 69 final z 13.2.2003.

Dyrektywa 83/189/EWG została przyjęta w dniu 28 marca 1983 r. i weszła w życie w dniu 31 marca 1984 r.

Po raz pierwszy została zmieniona dyrektywą 88/182/EWG, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 1989 r. Druga zmiana weszła w życie w dniu 30 czerwca 1995 r. i została wprowadzona dyrektywą 94/10/WE.

Przedmiotową procedurę ujednolicono następnie dyrektywą 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. i zmieniono dyrektywą 98/48/WE z dnia 20 lipca 1998 r. głównie w celu rozszerzenia jej stosowania na usługi społeczeństwa informacyjnego. Rozszerzenie to zaczęło obowiązywać w dniu 5 sierpnia 1999 r.

Zmieniona dyrektywa 98/34/WE została następnie ujednolicono i zastąpiona dyrektywą (UE) 2015/1535 z dnia 9 września 2015 r., która weszła w życie w dniu 7 października 2015 r.

Sposób transpozycji tych dyrektyw pozostawiono, podobnie jak w przypadku każdej innej dyrektywy, uznaniu państw członkowskich zgodnie z art. 288 TFUE, który stanowi, że „[d]yrektywa wiąże każde państwo członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków”⁹⁸.

Dyrektywa (UE) 2015/1535 charakteryzuje się tym, że zawiera dużą liczbę przepisów proceduralnych, które państwa członkowskie musiały wdrożyć.

ROZDZIAŁ VI: DOSTĘP DO INFORMACJI PRZEZ OSOBY PRYWATNE I PRZEMYSŁ ORAZ MOŻLIWOŚCI REAKCJI NA TEN DOSTĘP

Chociaż wdrożenie dyrektywy (UE) 2015/1535 należy przede wszystkim do stron zaangażowanych w procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych – Komisji i państw członkowskich – to informacje na temat projektu przepisów technicznych są przedmiotem istotnego zainteresowania wszystkich obywateli Unii.

Komisja zachęca wszystkie podmioty gospodarcze, rzeczywistych beneficjentów procedury powiadamiania, w tym wszystkie kategorie odbiorców usług społeczeństwa informacyjnego (przedsiębiorstwa, specjalistów, konsumentów itp.), do wzajemnego przekazywania informacji o wszystkich projektach aktów prawnych i wykonawczych przygotowywanych przez państwa członkowskie na odpowiednio wczesnym etapie, tak aby – jeśli tak postanowią – mogły:

- przewidzieć przyjęcie w przyszłości krajowych przepisów technicznych w innych państwach członkowskich, dostosowując swoją produkcję w celu zachowania zgodności z dokładną treścią tych tekstów. Dzięki temu producenci i usługodawcy mogą, we właściwym czasie, niezwłocznie dostarczać produkty i świadczyć usługi, które są w pełni zgodne z wymogami tych przepisów;

⁹⁸ W przeciwieństwie do rozporządzenia, które „[w]iąże w całości” i „jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich”.

- wyrażać opinie na temat niezbędnych zmian w proponowanych przepisach technicznych, które mogą stwarzać bariery w handlu, w celu ułatwienia dostępu do produktów i usług społeczeństwa informacyjnego na poziomie transgranicznym. Podmioty gospodarcze mogą przedstawiać swoje uwagi na temat trudności, jakie mogą wynikać ze stosowania przyjętych tekstów w ich dziedzinie.

Są to bezcenne informacje dla służb Komisji, które nie mają równoważnego praktycznego doświadczenia w odpowiednich dziedzinach.

Uwagi te można przedkładać bezpośrednio za pośrednictwem systemu informacji o przepisach technicznych TRIS (ang. Technical Regulations Information System)⁹⁹ (zob. poniżej) lub przysyłać do odpowiednich służb Komisji lub do organów krajowych odpowiedzialnych za stosowanie dyrektywy (UE) 2015/1535 w dziedzinie przepisów technicznych. Komisja i państwa członkowskie mogą je wziąć pod uwagę, analizując dany projekt przepisów technicznych i przygotowując uwagi lub szczegółowe opinie, które należy przesłać zgłaszającemu państwu członkowskiemu w celu usunięcia elementów protekcjonistycznych określonych w projekcie.

Jeśli warianty dostępne dla obywateli i przedsiębiorstw Unii Europejskiej zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/1535 mają być w pełni wykorzystane, osoby prywatne i przedsiębiorstwa muszą zapoznać się ze źródłami informacji publicznie udostępnionymi przez Komisję

1. Baza danych TRIS

Motyw 7 dyrektywy (UE) 2015/1535 brzmi: *Celem rynku wewnętrznego jest stworzenie środowiska prowadzącego do zwiększonej konkurencyjności przedsiębiorstw. Zwiększona ilość dostarczanych informacji jest jednym ze sposobów pomocy przedsiębiorstwom w lepszym wykorzystaniu zalet tego rynku. Należy zatem umożliwić podmiotom gospodarczym ocenę wpływu krajowych przepisów technicznych planowanych przez inne państwa członkowskie [...].*

Aby ułatwić obywatelom i przemysłowi dostęp do krajowych przepisów technicznych, Komisja opracowała kompleksową bazę danych zawierającą wszystkie zgłoszone projekty tekstów (oraz ostateczne teksty przyjęte przez państwa członkowskie), zwaną TRIS (ang. Technical Regulations Information System), która jest publicznie dostępna na stronie internetowej Europa¹⁰⁰.

Oprócz dobrze opracowanej funkcji „Szukaj” wykorzystującej różne kryteria, takie jak numer powiadomienia, kraj, data, produkt, słowa kluczowe itp., która umożliwia identyfikację krajowych projektów przepisów technicznych, a także tekstów, które już przyjęto, każda zainteresowana osoba może skorzystać z automatycznego „systemu powiadamiania” za pośrednictwem strony internetowej TRIS. Wszystkie zainteresowane strony muszą się zarejestrować i wybrać co najmniej jedną kategorię powiadomień. TRIS automatycznie wyśle wiadomość e-mail do użytkownika, gdy tylko w wybranej kategorii lub wybranych kategoriach zostanie umieszczony nowy tekst będący przedmiotem powiadomienia.

2. Uwagi zainteresowanych stron

Jeśli obywatele lub przedstawiciele przemysłu uważają, że analizowany projekt mógłby następnie spowodować problemy dla rynku wewnętrznego/może utrudniać stosunki handlowe w Unii

⁹⁹ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/pl/>

¹⁰⁰ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/pl/>

Europejskiej, zachęca się ich do zgłoszenia wszelkich obaw i przekazania swoich uwag Komisji albo organom odpowiedzialnym za projekt w danym państwie członkowskim pocztą elektroniczną lub listownie.

Uwagi, w których zainteresowane strony informują Komisję o swoim stanowisku w sprawie projektu przepisów technicznych, są wysoko cenione i uważane za bardzo przydatne, ponieważ mogą przyczynić się do pełniejszego zrozumienia krajowych projektów aktów prawnych.

Aby zagwarantować wdrożenie zasad zapisanych w motywie 7 dyrektywy, służby Komisji opracowały funkcję informatyczną będącą uzupełnieniem TRIS, która umożliwia zainteresowanym stronom zgłaszanie uwag w dowolnym języku urzędowym UE w odniesieniu do danego powiadomienia bezpośrednio w systemie TRIS.

Funkcja „Uwagi” w bazie danych systemu informacji o przepisach technicznych (TRIS) jest dostępna pod adresem:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/pl/>

Funkcja ta umożliwia przesyłanie uwag dotyczących każdego powiadomienia, w przypadku którego trwa jeszcze okres obowiązywania zasady wstrzymania (standstill). Przesłane uwagi mogą być upublicznione na stronie internetowej TRIS lub mogą być „niejawne”. Uwagi niejawne zostaną przekazane jedynie do wiadomości służb Komisji.

Natychmiast po przesłaniu przez zainteresowaną stronę uwag w należytej formie i wymaganym formacie służby Komisji odpowiedzialne za zarządzanie procedurą potwierdzają odbiór uwag za pomocą funkcji w bazie danych TRIS. Uwagi te są niezwłocznie przekazywane odpowiednim służbom Komisji odpowiedzialnym za konkretne przepisy UE.

Aby możliwe było uwzględnienie uwag, należy przedstawić je możliwie najwcześniej w okresie obowiązywania zasady wstrzymania (standstill).

Stanowisko zainteresowanych stron nie może być jednak wiążące dla Komisji przy podejmowaniu decyzji, czy dane powiadomienie wymaga reakcji, czy też nie, ani przy podejmowaniu decyzji o sposobach reakcji lub jej uzasadnieniu. W istocie różne zainteresowane strony mogą przedstawiać różne (a nawet sprzeczne) stanowiska w sprawie danego powiadomienia. W tym kontekście należy podkreślić, że Komisja podejmuje formalne decyzje w sposób niezależny, ściśle według prawa Unii i orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, w świetle posiadanych przez siebie informacji i zgodnie ze swoimi wewnętrznymi zasadami podejmowania decyzji.

Ponadto Komisja nie odpowiada na uwagi zainteresowanych stron, biorąc pod uwagę rygorystyczne terminy oraz fakt, że otrzymuje ona rocznie kilkaset powiadomień o krajowych projektach przepisów technicznych oraz tysiące wiadomości na ich temat od zainteresowanych stron¹⁰¹.

3. Krajowe punkty kontaktowe

Zainteresowane strony mogą również reagować na tekst projektów przepisów technicznych, przysyłając swoje uwagi do jednostek centralnych państw członkowskich (wymienionych na

¹⁰¹ Decyzja w sprawie 2204/2018/TE dotycząca sposobu rozpatrzenia przez Komisję Europejską uwag zgłoszonych w ramach procedury powiadamiania ustanowionej unijną dyrektywą w sprawie przejrzystości na jednolitym rynku.

stronie internetowej TRIS¹⁰²), które są odpowiedzialne za powiadamianie Komisji o krajowych projektach przepisów technicznych.

4. Dostęp do dokumentów

Dialog między zgłaszającym państwem członkowskim a Komisją/innymi państwami członkowskimi nie jest jawny. W bazie danych TRIS znajduje się informacja, czy Komisja lub państwa członkowskie przesłały uwagi lub szczegółową opinię, ale nie ma możliwości zapoznania się z treścią tych reakcji przez internet.

Od wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 7 września 2017 r.¹⁰³ wymiany, które odbywają się na podstawie dyrektywy (UE) 2015/1535, należy jednak ujawniać na wniosek na podstawie rozporządzenia (WE) 1049/2001¹⁰⁴, nawet podczas okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill). Wyjątki od tej zasady przejrzystości obejmują następujące przypadki:

- gdy ma zastosowanie jeden z wyjątków określonych w rozporządzeniu (WE) 1049/2001 oraz
- gdy w okolicznościach danej sprawy dostęp do przedmiotowej szczegółowej opinii w sposób szczególny i rzeczywisty naruszałby cel polegający na zapobieżeniu przyjęciu przepisu technicznego niezgodnego z prawem Unii.

W każdym przypadku, gdy Komisja otrzymuje wniosek o dostęp do dokumentów pochodzących z państwa członkowskiego, konsultuje się z państwem członkowskim będącym autorem danego dokumentu, a dokumenty ujawnia się wyłącznie w celach informacyjnych.

5. Brak możliwości zastosowania przepisów technicznych, o których nie powiadomiono

Wskazane powyżej źródła informacji umożliwiają osobom prywatnym i innym zainteresowanym stronom uzyskanie informacji o powiadomieniach i uzyskanie pewności, że faktycznie powiadomiono o przepisach technicznych, których te osoby i strony muszą przestrzegać. Jeśli tak się nie stało, mogą one dochodzić swoich praw, powołując się na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości.

Wyrok w sprawie CIA Security oraz wyrok w sprawie Unilever wydane przez Trybunał Sprawiedliwości w trybie postępowania prejudycjalnego stanowią kluczowe elementy w kwestii ochrony osób prywatnych przed niedopełnieniem przez państwa członkowskie ich zobowiązań wynikających z dyrektywy (UE) 2015/1535¹⁰⁵.

W wyrokach tych określono konsekwencje przyjęcia przepisów technicznych z naruszeniem zobowiązań wynikających z dyrektywy (UE) 2015/1535: osoby prywatne mogą powołać się na

¹⁰² <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/pl/contact/contact-points/>

¹⁰³ Sprawa C-331/15 P, Francja/Schlyter, EU:C:2017:639.

¹⁰⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43.

¹⁰⁵ Wyrok z dnia 30 kwietnia 1996 r. w sprawie C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172, oraz wyrok z dnia 26 września 2000 r. w sprawie C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496.

art. 5 i 6 dyrektywy przed sądem krajowym, który musi zakazać stosowania krajowych przepisów technicznych, o których nie powiadomiono zgodnie z dyrektywą lub o których powiadomiono, ale które przyjęto przed wygaśnięciem okresu obowiązywania zasady wstrzymania (standstill) przewidzianego w dyrektywie.

Osoby prywatne i przedsiębiorstwa mają możliwość upewnienia się, że wszelkie przepisy techniczne przyjęte przez państwo członkowskie są monitorowane przed ich przyjęciem przez Komisję i pozostałe państwa członkowskie (z wyjątkami wymienionymi w dyrektywie). W przeciwnym razie przedsiębiorstwo może na przykład powołać się na brak możliwości zastosowania przedmiotowych przepisów, jeśli organ postawi mu zarzut nieprzestrzegania przepisów. W przypadku ewentualnego postępowania przed sądem krajowym w związku z tą sprawą sąd musi wówczas uchylić stosowanie przepisów i nie może w związku z tym uznać ich naruszenia.

Od 1996 r. Trybunał Sprawiedliwości, do którego sądy krajowe zwracały się z wnioskami o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wielokrotnie utrzymywał takie wyroki¹⁰⁶.

Takie usankcjonowanie zasady braku możliwości zastosowania krajowych przepisów technicznych, o których nie powiadomiono, wobec osób trzecich przemawia za stanowiskiem przyjętym już przez Komisję już w 1986 r.¹⁰⁷ i umacnia ochronę interesów osób prywatnych i przedsiębiorstw w tym względzie.

Jeżeli chodzi o zakres takiej sankcji, nawet jeśli w art. 5 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/1535 znajduje się wymóg przekazania Komisji całego projektu ustawy zawierającej przepisy techniczne, to brak możliwości zastosowania, który wynika z naruszenia tego zobowiązania, dotyczy nie wszystkich przepisów takiej ustawy, a jedynie zawartych w niej przepisów technicznych¹⁰⁸.

Należy podkreślić, że Komisja nie posiada kompetencji do stwierdzenia, że akt krajowy nie może być stosowany z powodu naruszenia przepisów dyrektywy (UE) 2015/1535. Jak wspomniano powyżej, jest to prerogatywa sądów krajowych.

¹⁰⁶ Sprawa C-226/97, Lemmens, EU:C:1998:296, sprawa C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295 oraz sprawa C-336/14, Ince, EU:C:2016:72, sprawa C-95/14, Unic i Uni.co.pel, EU:C:2015:492, sprawa VG Media, C-299/17, EU:C:2019:716 itp.

¹⁰⁷ Komunikat Komisji dotyczący nieprzestrzegania niektórych przepisów dyrektywy 83/189/EWG, nr 86/C 245/05, opublikowany w Dz.U. C 245 z 1.10.1986, s. 4.

¹⁰⁸ Sprawa C-336/14, Ince, EU:C:2016:72, pkt 68 i sprawa C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76, pkt 37 i 38.

WNIOSKI

Z perspektywy ponad dwudziestu lat doświadczeń związanych z wdrażaniem procedury powiadamiania, w którym to okresie Komisja sprawdziła ponad 20 000 projektów środków krajowych, jasno wynika, że osiągnięto znaczący postęp w zakresie zapobiegania pojawianiu się nowych barier w handlu, jednocześnie oszczędzając na uciążliwych kosztach prawnych, administracyjnych i gospodarczych. Pod tym względem procedura powiadamiania może być uważana za pierwszy krok na drodze do lepszego stanowienia prawa, gdyż okazała się skutecznym instrumentem polityki przemysłowej i konkurencyjności, który stworzył różne kanały komunikacji między wszystkimi najważniejszymi zainteresowanymi stronami. Co za tym idzie, stanowi ona modelowy przykład przejrzystości regulacyjnej i współpracy administracyjnej, której zakres stosowania może zostać rozszerzony, tak aby zapewnić podobne korzyści w innych sektorach.

Chociaż nie wydaje się, by wprowadzenie rynku wewnętrznego w 1993 r. zmniejszyło potrzebę państw członkowskich w zakresie wprowadzania szczegółowych przepisów dotyczących produktów, stopniowo zaznajomiły się one z zasadami rynku wewnętrznego, zasadą wzajemnego uznawania wynikającą z precedensu w sprawie *Cassis de Dijon* oraz z zasadami przejrzystości i współpracy, które obecnie kierują ich działalnością w zakresie przepisów technicznych. Podobnie w obszarze usług społeczeństwa informacyjnego mechanizm ten w przypadku organów krajowych odgrywał ważną rolę edukacyjną, zwłaszcza jeśli chodzi o potrzebę dokonania jasnego rozróżnienia prawnego między podmiotami działającymi na podstawie swobody przedsiębiorczości a tymi, które chcą jedynie świadczyć usługi transgraniczne.

Jest to widoczne, między innymi, w kontekście włączania klauzuli wzajemnego uznawania do niektórych tekstów projektów przepisów krajowych na etapie powiadomienia, dobrej woli wykazywanej przez państwa członkowskie w naprawianiu odkrytych przez Komisję lub pozostałe państwa członkowskie błędów w projektach będących przedmiotami powiadomień oraz przestrzegania w przeważającej liczbie przypadków obowiązku powiadamiania o projektach przepisów technicznych.

W większości przypadków, w których Komisja zareagowała w celu doprowadzenia do zgodności projektu przepisów krajowych z prawem Unii, państwa członkowskie zgodziły się wprowadzić konieczne zmiany i dostosować swoje przepisy do prawa UE, unikając wszczęcia przez Komisję znacznie bardziej uciążliwego postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Dowodem współpracy i dyskusji między państwami członkowskimi za pośrednictwem procedury powiadamiania jest fakt, że w latach 2016–2018 państwa członkowskie wymieniły 160 szczegółowych opinii.

Postęp w ramach integracji europejskiej ułatwiający utrzymanie i wzrost handlu jest owocem wspólnych starań Komisji i państw członkowskich. Działając wspólnie na rzecz zapobiegania pojawianiu się nowych barier technicznych w handlu, zmniejszają one potrzebę ustanawiania przepisów na szczeblu UE, a jednocześnie podnoszą jakość norm i przepisów technicznych przyjmowanych na szczeblu krajowym. Kluczowym instrumentem polityki UE mającej na celu zwalczanie barier w handlu, który to umożliwił, jest dyrektywa w sprawie przejrzystości na jednolitym rynku (dyrektywa (UE) 2015/1535).

Choć procedura ustanowiona dyrektywą (UE) 2015/1535 jest skuteczna, można ją jeszcze udoskonalić. Wymaga to wyraźnego zidentyfikowania aspektów wymagających poprawy.

W odniesieniu do procedury udzielania informacji mającej zastosowanie do przepisów technicznych i zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego z doświadczenia wynika, że w niektórych przypadkach państwa członkowskie nie powiadamiają o swoich projektach, naruszając przepisy dyrektywy, lub stosują niektóre z tych przepisów w sposób błędny, co wynika z faktu, że organy odpowiedzialne za przygotowanie tekstów tych przepisów mają niedostateczną wiedzę na temat tej procedury. Komisja zamierza kontynuować swoje działania informacyjne w tym obszarze, w szczególności poprzez pogłębiony dialog z organami krajowymi.

Odbywa się to już w ramach corocznych wizyt w państwach członkowskich, podczas których Komisja przedstawia organom krajowym i podmiotom gospodarczym możliwości i zobowiązania związane z dyrektywą w sprawie przejrzystości na jednolitym rynku.

Co więcej, mimo że internetowa baza danych TRIS stanowi przełom w zakresie przejrzystości i rozliczalności, również w tym zakresie istnieje możliwość poprawy. Konkretnie rzecz ujmując, system informatyczny wymaga przeglądu technicznego, aby sprostać wymaganiom i możliwościom dzisiejszych narzędzi cyfrowych.

Ponadto Komisja docenia zwiększony udział zainteresowanych stron w analizie projektów środków. Niektóre europejskie zainteresowane strony wykazują wysoki poziom „czujności legislacyjnej” i bardzo aktywnie bronią swoich uzasadnionych interesów, informując Komisję lub organy krajowe o niektórych projektach, których przyjęcie stworzyłoby bariery techniczne. Można by zwiększyć zaangażowanie poszczególnych przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, które często są bardziej powściągliwe. Powinny one bez wahania poszukiwać informacji i wyrażać swoje zdanie, nawet w sposób niejawnny, gdy uważają, że przepisy techniczne przygotowywane w państwach członkowskich, na rynkach których przedsiębiorstwa te działają, mogłyby zaszkodzić ich interesom, gdyby przyjęto je w obecnej formie.

Komisja podjęła pewne ważne działania w celu ułatwienia udziału przemysłu. Zasadniczo projekty będące przedmiotem powiadomienia są tłumaczone na wszystkie języki urzędowe UE, a następnie podawane bezpłatnie do wiadomości publicznej na stronie internetowej Europa za pośrednictwem bazy danych TRIS. Ponadto Komisja utworzyła automatyczny system powiadamiania, do którego zainteresowane osoby mogą się zapisać. Dzięki temu podmioty gospodarcze są automatycznie powiadamiane przez TRIS za pośrednictwem wiadomości e-mail o otrzymaniu powiadomienia o projekcie dotyczącym wybranych kategorii produktów lub usług społeczeństwa informacyjnego. Komisja wprowadziła również mechanizm, który umożliwia zainteresowanym stronom zamieszczanie swoich stanowisk w sprawie projektów tekstów będących przedmiotami powiadomienia bezpośrednio w systemie TRIS w sposób jawny lub niejawnny.

Ostateczne teksty są również tłumaczone i zamieszczane w internetowej bazie danych TRIS. Zapewni to dalszą rozliczalność i przejrzystość, ponieważ wszystkie zainteresowane strony będą mogły łatwo sprawdzić, czy ich uwagi miały wpływ na przyjętą wersję projektu.

Jak widać, w dalszym ciągu trwają prace nad udoskonaleniem procedury powiadamiania i bazy danych TRIS. W duchu zapoczątkowanej w 1983 r. kultury wspólnotowej zwracamy się do Państwa – członków tej wspólnoty – o utrzymywanie w mocy dyrektywy w sprawie przejrzystości na jednolitym rynku i informowanie nas o możliwych sposobach usprawnienia procedury. W ostatecznym rozrachunku będzie to miało pozytywny wpływ na państwa członkowskie, obywateli Unii i podmioty gospodarcze w Europie.

WYBRANA BIBLIOGRAFIA

I. ARTYKUŁY

Common Market Law Review

SLOT, Piet Jan, „Case C-194/94, CIA Security International SA v. Signalson SA and Securitel SPRL” [Sprawa C-194/94, CIA Security International SA/Signalson SA oraz Securitel SPRL], nr 33, 1996, s. 1035–1050.

DOUGAN, Michael, „Case C-390/99, Canal Satélite Digital, Case C-159/00, Sapod Audic v. Eco-Emballages, with annotation by M. Dougan” [Sprawa C-390/99, Canal Satélite Digital, sprawa C-159/00, Sapod Audic/Eco-Emballages, z adnotacją M. Dougana], t. 40, nr 1, luty 2003, s. 193–218.

Revue du Marché Commun

LECRENIER, Sabine, „Les Articles 30 et suivants CEE et les procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE”, nr 283, styczeń 1985, Editions Techniques et Economiques, Paryż.

LECRENIER, Sabine, „Vers l’Achèvement du Marché Intérieur: l’Evolution des Procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE depuis quatre ans”, nr 315, marzec 1988, Editions Techniques et Economiques, Paryż.

Revue du marché unique européen

McMILLAN, Jacques, „La »certification«, la reconnaissance mutuelle et le marché unique”, nr 2-1991, Editions Clément Juglar, Paryż.

FRONIA, Joachim, i CASELLA, Giuseppe, „La procédure de contrôle des réglementations techniques prévue par la nouvelle directive 83/189/CEE”, nr 2-1995, Editions Clément Juglar, Paryż.

D’ACUNTO, Salvatore, „Le mécanisme de transparence réglementaire en matière de services de la société de l’information instauré par la directive 98/48/CE”, nr 4-1998, Editions Clément Juglar, Paryż.

Journal des Tribunaux – droit européen

LECRENIER, Sabine, „Le contrôle des règles techniques des Etats et la sauvegarde des droits des particuliers”, nr 35, styczeń 1997, Editions Larcier, Bruksela.

Revue du droit de l’Union européenne

SADELEER, Nicolas, „Les dérogations nationales à l’harmonisation du marché intérieur: Examen au regard de l’article 114, paragraphes 4-7 TFUE”, wyd. 2, 2013, s. 233–266.

HERLITZ, Florent, „La politique de prévention des obstacles aux échanges de marchandises et de services de la société de l'information. Les vingt-cinq ans d'un instrument révolutionnaire: la directive 98/34/CE (ex-83/189/CEE)”, nr 3/2008, Editions Clément Juglar, Paryż.

D'ACUNTO, Salvatore, „La directive 98/48 prévoyant un mécanisme de transparence réglementaire pour les services de la société de l'information: un premier bilan après 12 mois de fonctionnement”, nr 3/2000, Editions Clément Juglar, Paryż.

Revue Europe

ROSET, Sébastien, „Normes techniques”, *Europe*, nr 4, kwiecień 2017, s. 22–23.

ROSET, Sébastien, „Notion de »règle technique« et obligation de notification”, *Europe*, nr 10, październik 2014, s. 30.

ROSET, Sébastien, „Notion de »règle technique«”, *Europe*, nr 10, październik 2012, s. 30.

IDOT, Laurence, „Obligation de notifier les règles techniques”, *Europe*, nr 9, styczeń 2008, s. 17.

THIEFFRY, Patrick, „Eco Emballages devant la Cour de justice. Le système français de gestion des déchets d'emballage, la transparence réglementaire et la libre circulation des marchandises”, *Europe*, nr 10, sierpień-wrzesień 2002, s. 5–7.

MUÑOZ, Rodolphe, „L'application concrète du principe de transparence dans la sphère des services de la société de l'information”, nr 12, grudzień 2001, Editions du Juris-Classeur, Paryż, s. 3–6.

European Business Law Review

SØRENSEN, Karsten Engsig, „Non-Harmonized technical Regulations and the Free Movement of Goods” [Niezharmonizowane przepisy techniczne a swobodny przepływ towarów], *EBLR*, t. 23, nr 2, kwiecień 2012, s. 163–212.

CEPS Policy Brief

PELKMANS, Jacques, i CORREIA, Anabela, „Pre-empting Technical Barriers in the Single Market” [Pokonywanie barier technicznych na jednolitym rynku], nr 277, 11 lipca 2012.

Computer Law & Security Review

HARRINGTON, Justin, „Information Society Services: what are they and how relevant is the definition?” [Usługi społeczeństwa informacyjnego: czym one są i jak ważna jest definicja?], t. 30, wyd. 3, maj 2001, s. 174–181.

POLANSKI, P.P., „Quo vadis information society? Notification of draft rules – services in the EU” [Dokąd zmierza społeczeństwo informacyjne? Notyfikowanie projektu przepisów – usługi w UE], t. 30, wyd. 6, grudzień 2014, s. 661–669.

Journal of European Consumer and Market Law

Martien Y. Schaub, „Why Uber is an information society service” [Dlaczego Uber jest usługą społeczeństwa informacyjnego] *Journal of European Consumer and Market Law* 2018, s. 109-115.

Gaceta Jurídica de la C.E.

LECRENIER, Sabine, „El control de los Reglamentos Técnicos de los Estados y la Salvaguardia de los Derechos de los Particulares”, *GJ* 1997, D-28.

Gaceta jurídica de la Unión Europea y de la competencia

GONZÁLEZ VAQUÉ, Luis, „Inaplicabilidad por los jueces nacionales de las reglamentaciones técnicas no notificadas a la Comisión Europea: la sentencia Lemmens del TJCE”, nr 201, *czerwiec–lipiec* 1999, *Madryt*, s. 45–50.

Unión Europea Aranzadi

SEGURA RODA, Isabel, „La sentencia »Lindberg«”: el TJCE confirma y precisa su jurisprudencia relativa al procedimiento de información en materia de reglamentaciones técnicas (Directivas 83/189/CEE y 98/34/CE)”, 2005, nr 11, s. 23–33.

Diritto comunitario e degli scambi internazionali

D’ACUNTO, Salvatore, „Direttiva n. 98/48/CE: qualche novità in materia di libera circolazione dei servizi”, nr 2-1999, *Editoriale scientifica*, Mediolan–Parma–Neapol.

Diritto pubblico comparato ed europeo

BELLOMO, Gianluca, „Imballaggi, regole tecniche e misure ad effetto equivalente: la Corte chiarisce il concetto di »regola tecnica«, gli obblighi derivanti e gli effetti sulle normative nazionali”, 2002, s. 1837–1842.

Giustizia civile

PRUDENZANO, Lorenzo, „Sull'interpretazione funzionale degli obblighi di comunicazione di regole tecniche”, 2010, nr I, s. 2108–2115.

SEW Tijdschrift voor Europees en economisch recht

Goossen, J., „Notificaties onder Richtlijn 98/34: preventieve controle op het vrije verkeer van goederen: stand van zaken 2003”, t. 51, nr 3, *marzec* 2003, s. 94–102.

Europarecht

EDER, Julia, „Rechtsfolgen des Erlasses technischer Vorschriften ohne vorherige Mitteilung an die Kommission gemäß Art. 8 Richtlinie 98/34/EG – Anmerkung zum Urteil des EuGH vom 11.06.2015, Rs. C-98/14, *Berlington*”, 2015 Heft 6, s. 746–762.

Ecolex

LANSER, Cornelia, „Transparenzgrundsatz im Glücksspielrecht”, 2016, s. 644–645.

Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht

KÖNIG, Carsten, „*Verfahrensrecht: Beförderungstätigkeit von Uber Popstrafrechtliche Sanktionen der Mitgliedstaaten ohne Mitteilung an EU möglich*”, 2018, s. 380–381.

II. PUBLIKACJE KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Vademecum dotyczące stosowania procedury udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych, dyrektywy 83/189/EWG z dnia 28 marca 1983 r., dyrektywy 88/182/EWG z dnia 22 marca 1988 r., dyrektywy 94/10/WE z dnia 23 marca 1994 r., dok. 94/94 z dnia 8 czerwca 1995 r. – dyrekcja generalna III – Przemysł.

Komunikat Komisji (86/C 245/05) w sprawie nieprzestrzegania niektórych przepisów dyrektywy Rady 83/189/EWG z dnia 28 marca 1983 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych. Dz.U. C 245 z 1.10.1986, s. 4.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 83/189/EWG w latach 1984, 1985, 1986 i 1987, COM(88) 722 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 83/189/EWG w latach 1988 i 1989, COM(91) 108 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 83/189/EWG w latach 1990 i 1991, COM(92) 565 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 83/189/EWG w latach 1992, 1993 i 1994, COM(96) 286 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 98/34/WE w latach 1995–1998, COM(2000) 429 final.

Sprawozdanie Komisji z oceny dyrektywy 98/34/WE w dziedzinie usług społeczeństwa informacyjnego, COM(2003) 69 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 98/34/WE w latach 1999–2001, COM(2003) 200 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 98/34/EWG w latach 2002–2005, COM(2007) 125 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 98/34/WE w latach 2006–2008, COM(2009) 690 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 98/34/WE w 2009 i 2010 r., COM(2011) 853 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy 98/34/WE w latach 2011–2013, COM(2015) 338 final.

Sprawozdanie Komisji na temat funkcjonowania dyrektywy (UE) 2015/1535 w latach 2014–2015, COM(2017) 788 final.

Komunikat Komisji do Rady w sprawie globalnego podejścia do badań i certyfikacji – środki zapewniania jakości wyrobów przemysłowych, COM(89) 209 final, Dz.U. C 267 z 19.10.1989, s. 3.

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 30 października 1995 r. w sprawie szerszego wykorzystywania normalizacji w polityce wspólnotowej, COM(95) 412 final.

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 24 lipca 1996 r. w sprawie „Polityki normalizacji i globalnego społeczeństwa informacyjnego: stanowisko europejskie”, COM(96) 359 final.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przejrzystości regulacyjnej na rynku wewnętrznym usług społeczeństwa informacyjnego oraz wniosek Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący dyrektywy zmieniającej w sposób istotny po raz trzeci dyrektywę 83/189/EWG ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i uregulowań technicznych, 24 lipca 1996 r., COM(96) 392 final, Dz.U. C 307 z 16.10.1996.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady: Projekt planu działania na rzecz jednolitego rynku, COM(97) 184 final.

Przepisy krajowe mające zastosowanie do produktów na rynku wewnętrznym – niepokojąca sytuacja – dokument służb Komisji z dnia 28 lutego 1995 r. – III/2185 final.

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 29 grudnia 2000 r. – Strategia rynku wewnętrznego w dziedzinie usług, COM(2000) 888 final.

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 30 lipca 2002 r. – Stan rynku wewnętrznego usług, COM(2002) 441 final.

Vademecum do dyrektywy 98/48/WE wprowadzającej mechanizm przejrzystości przepisów dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego, Dok. S-42/98 – PL (def.) – Dyrekcja Generalna III – Przemysł i Dyrekcja Generalna XV – Rynek Wewnętrzny i Usługi Finansowe.

Komunikat Komisji z dnia 20 kwietnia 2004 r. – Wspieranie przemian strukturalnych: polityka przemysłowa dla rozszerzonej Europy, COM(2004) 274 final.

Komunikat na Wiosenny Szczyt Rady Europejskiej – Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – Nowy początek strategii lizbońskiej – Komunikat przewodniczącego Barroso w porozumieniu z wiceprzewodniczącym Verheugenem z dnia 2 lutego 2005 r., COM(2005) 24 final.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Usprawnianie jednolitego rynku: więcej możliwości dla obywateli i przedsiębiorstw z 28.10.2015, COM(2015) 550 final.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 19 grudnia 2017 r. – „Pakiet towarowy: Wzmocnienie zaufania do jednolitego rynku”, COM(2017) 787 final.

Dokument roboczy służb Komisji towarzyszący sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie funkcjonowania dyrektywy 98/34/WE w latach 2011–2013, 2015.

Dokument roboczy służb Komisji towarzyszący sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie funkcjonowania dyrektywy (UE) 2015/1535 w latach 2014–2015, Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP (Komisja Europejska), 2017.

III. WYROKI TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI

Wyrok z dnia 2 sierpnia 1993 r., Komisja/Włochy, sprawa C-139/92, EU:C:1993:346

Wyrok z dnia 1 czerwca 1994 r., Komisja/Niemcy, sprawa C-317/92, EU:C:1994:212

Wyrok z dnia 14 lipca 1994 r., Komisja/Niderlandy, sprawa C-52/93, EU:C:1994:301

Wyrok z dnia 14 lipca 1994 r., Komisja/Niderlandy, sprawa C-61/93, EU:C:1994:302

Wyrok z dnia 11 stycznia 1996 r., Komisja/Niderlandy, sprawa C-273/94, EU:C:1996:4

Wyrok z dnia 30 kwietnia 1996 r., CIA Security, sprawa C-194/94, EU:C:1996:172

Wyrok z dnia 17 września 1996 r., Komisja/Włochy, sprawa C-289/94, EU:C:1996:330

Wyrok z dnia 20 marca 1997 r., Bic-Benelux, sprawa C-13/96, EU:C:1997:173

Wyrok z dnia 16 września 1997 r., Komisja/Włochy, sprawa C-279/94, EU:C:1997:396

Wyrok z dnia 7 maja 1998 r., Komisja/Belgia, sprawa C-145/97, EU:C:1998:212

Wyrok z dnia 16 czerwca 1998 r., Lemmens, sprawa C-226/97, EU:C:1998:296

Wyrok z dnia 11 maja 1999 r., Albers, sprawy połączone C-425/97–C-427/97, EU:C:1999:243

Wyrok z dnia 3 czerwca 1999 r., Colim, sprawa C-33/97, EU:C:1999:274

Wyrok z dnia 13 września 2000 r., Komisja/Niderlandy, sprawa C-341/97, **EU:C:2000:434**

Wyrok z dnia 26 września 2000 r., Unilever, sprawa C-443/98, EU:C:2000:496

Wyrok z dnia 12 października 2000 r., Snellers, sprawa C-314/98, EU:C:2000:557

Wyrok z dnia 16 listopada 2000 r., Donkersteeg, sprawa C-37/99, EU:C:2000:636

Wyrok z dnia 15 lutego 2001 r., Komisja/Francja, sprawa C-230/99, EU:C:2001:100

Wyrok z dnia 8 marca 2001 r., Van der Burg, sprawa C-278/99, EU:C:2001:143

Wyrok z dnia 22 stycznia 2002 r., Canal Satélite Digital, sprawa C-390/99, EU:C:2002:34

Wyrok z dnia 6 czerwca 2002 r., Sapod Audic, sprawa C-159/00, EU:C:2002:343

Wyrok z dnia 21 kwietnia 2005 r., Lindberg, sprawa C-267/03, EU:C:2005:246

Wyrok z dnia 2 czerwca 2005 r., Mediakabel, sprawa C-89/04, EU:C:2005:348

Wyrok z dnia 8 września 2005 r., Komisja/Portugalia, sprawa C-500/03, EU:C:2005:515

Wyrok z dnia 8 września 2005 r., Lidl Italia, sprawa C-303/04, EU:C:2005:528

Wyrok z dnia 26 października 2006 r., Komisja/Grecja, sprawa C-65/05, EU:C:2006:673

Wyrok z dnia 8 listopada 2007 r., Schwibbert, sprawa C-20/05, EU:C:2007:652

Wyrok z dnia 4 czerwca 2009 r., Komisja/Grecja, sprawa C-109/08, EU:C:2009:346

Wyrok z dnia 15 kwietnia 2010 r., Sandström, sprawa C-433/05, EU:C:2010:184

Wyrok z dnia 14 kwietnia 2011 r., Vlaamse Dierenartsenvereniging VZW i Janssens, sprawy połączone C-42/10, C-45/10 i C-57/10, EU:C:2011:253

Wyrok z dnia 19 lipca 2012 r., Fortuna i in., sprawy połączone C-213/11 i C-217/11, EU:C:2012:495

Wyrok z dnia 31 stycznia 2013 r., Belgische Petroleum Unie i in., sprawa C-26/11, EU:C:2013:44

Wyrok z dnia 10 lipca 2014 r., Ivansson i in., sprawa C-307/13, EU:C:2014:2058

Wyrok z dnia 11 czerwca 2015 r., Berlington Hungary i in., sprawa C-98/14, EU:C:2015:386

Wyrok z dnia 16 lipca 2015 r., UNIC i Uni.co.pel, sprawa C-95/14, EU:C:2015:492

Wyrok z dnia 15 października 2015 r., Balázs, sprawa C-251/14, EU:C:2015:687

Wyrok z dnia 2 lutego 2016 r., Ince, sprawa C-336/14, EU:C:2016:72

Postanowienie z dnia 21 kwietnia 2016 r., Beca Engineering, sprawa C-285/15, EU:C:2016:295

Wyrok z dnia 13 października 2016 r., M. i S., sprawa C-303/15, EU:C:2016:771

Wyrok z dnia 27 października 2016 r., James Elliott Construction, sprawa C-613/14, EU:C:2016:821

Wyrok z dnia 1 lutego 2017 r., Município de Palmela, sprawa C-144/16, EU:C:2017:76

Wyrok z dnia 7 września 2017 r., Schlyter, sprawa C-331/15 P, EU:C:2017:639

Wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Falbert i in., sprawa C-255/16, EU:C:2017:983

Wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Asociación Profesional Elite Taxi, sprawa C-434/15, EU:C:2017:981

Wyrok z dnia 10 kwietnia 2018 r., Komisja/Francja, sprawa C-320/16, EU:C:2018:221

Wyrok z dnia 26 września 2018 r., Van Gennip i in., sprawa C-137/17, EU:C:2018:771.

Wyrok z dnia 10 kwietnia 2019 r., Niemcy/Komisja, sprawa T-229/17, EU:T:2019:236

Wyrok z dnia 12 września 2019 r., VG Media, sprawa C-299/17, EU:C:2019:716

Wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Airbnb Ireland, sprawa C-390/18, EU:C:2019:1112

Wyrok z dnia 28 maja 2020 r., ECO-WIND Construction, sprawa C-727/17, EU:C:2020:393

Wyrok z dnia 8 października 2020 r., Admiral Sportwetten i in., sprawa C-711/19, EU:C:2020:812

Wyrok z dnia 22 października 2020 r., Sportingbet i Internet Opportunity Entertainment, C-275/19, EU:C:2020:856

Wyrok z dnia 3 grudnia 2020 r., Star Taxi app, sprawa C-62/19, EU:C:2020:980

IV. INNE DOKUMENTY

Konwencja Rady Europy nr 180 w sprawie informacji oraz współpracy prawnej w zakresie usług społeczeństwa informacyjnego, Moskwa, 4.10.2001.